

2006 spalio 17
Nr. 19

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

- Popiežiaus Benedikto XVI homilija per šv. Mišias Altöttingo šventovėje 2
- Popiežiaus Benedikto XVI homilija per Vakarinės liturgiją kartu su Bavarijos vienuoliais bei seminaristais Altöttingo šv. Onos bazilikoje 3
- Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias Regensburgo *Islinger Feld* parke 4
- Popiežiaus Benedikto XVI parengtas, bet nepasakytas kreipimasis per susitikimą su Bavarijos kunigais ir nuolatiniais diakonais Freisingo katedroje 6
- Popiežius Benediktas XVI apie pastoraciją parapijoje, liturgiją, santuoką, jaunimo sielovadą 7

Bažnyčia Lietuvoje

- Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės paveikslo Žemaičių Kalvarijoje vainikavimo iškilmės 12
- Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas 13
- Prelato M. Krupavičiaus perlaidojimas Kaune 14
- Lietuvos *Caritas* bendradarbių viešnagė 16

Homilijos

- AKLasis BARTIMIEJUS
30 eilinis sekmadienis (B) 18
- AMŽINASIS GYVENIMAS
Visi Šventieji 19

Ganytojo žodis

- Kardinolo A. J. Bačkio kalba prel. Mykolo Krupavičiaus minėjime Seime 20

Bažnyčia pasaulyje

- Popiežius ragino teologus išsipareigoti tiesai 21
- Dokumentas apie kovą su korupcija 21
- T. Jameso Schallio SJ komentaras apie Benedikto XVI kalbą Regensburgo universitete 22

Papilio 5
LT-44275 Kaunas
Lietuva
Telefonai
323853
322776
Telefaksas
323853
el. paštas lkbic@lcn.lt
www.lcn.lt/bzinios

Popiežiaus Benedikto XVI homilija per šv. Mišias Altöttingo šventovėje

2006 m. rugsėjo 11 d.

Mieli Broliai ir Seserys,
mieli Broliai Kunigai ir Vyskupai!

Šios dienos skaitinyje, atliepiamojoje psalmėje ir Evangelijoje tris kartus paminėta, kaskart kitokiu būdu, besimeldžianti Marija, Viešpaties motina. Apaštalų darbuose matome ją viduryje mokinių, susirinkusių Aukštutiniam kambaryje ir meldžiančių pas Tėvą užžengusį Viešpatį išpildyti jo duotą pažadą: netrukus būsite pakrikštyti Šventąja Dvasia (*Apd 1, 5*). Marija vadovauja gimstančios Bažnyčios maldai, tarsi pati asmeniškai yra besimeldžianti Bažnyčia. Lygiai taip ji su didžiule šventųjų bendruomene kaip jos centras vis dar tebestovi priešais Dievą ir mus užtaria, prašo savo Sūnų, kad jis iš naujo atsiųstų Bažnyčiai ir pasauliui savo Dvasią ir atnaujintų žemės veidą.

Atsakėme į skaitinį su Marija giedodami didžiąją šlovinimo giesmę, kurią ji užtraukė Elzbietai, pavadinusiai ją palaiminta dėl jos tikėjimo. Tai padėkos, džiaugimosi Dievu, šlovinimo už jo didžius darbus malda. Pagrindinis šios giesmės tonas duodamas jau su pirmais žodžiais: Mano siela aukština Viešpatį. Aukštinti Viešpatį reiškia suteikti jam erdvės pasaulyje, savo gyvenime, įsileisti jį į mūsų laiką ir veiklą – visa tai yra giliausia tinkamo meldimosi esmė. Kur Dievas tampa didis, ten žmogus nepasidaro mažas: ten didis tampa ir žmogus, o pasaulis – šviesus.

Galiausiai Evangelijoje Marija kreipiasi į savo sūnų keblion padėtin patekusių draugų naudai. Iš pirmo žvilgsnio tai gali pasirodyti kaip visiškai žmogiškas motinos ir sūnaus pokalbis, giliausio žmogiškumo pokalbis jis ir yra. Tačiau Marija į Jėzų kreipiasi ne tiesiog kaip į žmogų, kurio fantazija ir pasirengimu padėti ji kliautųsi. Žmogišką bėdą ji patiki jo galiai – galiai, pranokstančiai žmogaus gebėjimus ir išgales. Ir kartu pokalbyje su Jėzumi ji yra prašanti, užtarianti motina. Į šį Evangelijos skaitinį verta įsiklausyti įdėmiau – ne tik kad geriau suprastume Jėzų ir Mariją, bet ir kad iš Marijos išmoktume tinkamai melstis. Marija Jėzaus tiesiai neprašo; ji tepasako: „Jie nebeturi vyno“ (*Jn 2, 3*). Vestuvės Šventojoje Žemėje trukdavo ištisą savaitę; jose dalyvaudavo visas kaimas, todėl būdavo suvartojama daug vyno. Dabar vestuviniškai sutrikę, ir Marija visiškai paprastai tai Jėzui pasako. Ji neprašo ko nors konkretaus, juolab to, kad Jėzus parodytų savo galią, padarytų stebuklą, pagamintų vyno. Ji tiesiog patiki reikalą Jėzui ir palieka jam pačiam spręsti, ką daryti. Tad paprastuose Jėzaus motinos žodžiuose galime įžiūrėti du dalykus: pirmiausiai jos meilės kupiną rūpinimąsi žmonėmis, jos motinišką budrumą, leidžiantį pastebėti kito bėdą, jos nuoširdų gerumą

ir pasirengimą padėti. Pas šią Motiną, čia, į Altöttingą, žmonės traukia kartų kartomis. Jai patikime savo rūpesčius, vargus ir negandas. Motinos, kuriai save patikime, padedantį gerumą Šventajame Rašte čia išvystame pirmą kartą. Tačiau šį pirmą ir mums visiems pažįstamą aspektą papildoma dar vienas, kurį dažnai išleidžiame iš akių: Marija viską palieka Viešpačiui. Nazarete ji savo valią palenkė Dievo valiai: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (*Lk 1, 38*). Tai jos nuolatinė pagrindinė laikysena. Taip ji moko mus melstis: ne trokšti, kad mūsų valia ir mūsų norai, kad ir kokie jie būtų mums svarbūs bei suprantami, paimtų viršų Dievo valios ir norų atžvilgiu, bet pateikti juos jam, kad jis spręstų, ką daryti. Iš Marijos išmokstame ne tik padedančiojo gerumo, bet ir nuolankumo bei dosnumo, įgalinančių Dievo valią priimti, juo pasitikėti, tikėti, kad jo atsakas, kad ir koks jis būtų, tikrai yra gėris mums, man.

Marijos elgesį ir žodžius, mano akimis, galime labai gerai suvokti. Daug sunkiau pavyksta suprasti Jėzaus atsakymą. Mums jau nepatinka, kaip jis atsakydamas į ją kreipiasi: „moterie“ – kodėl nesako: „motin“? Tokiu kreipiniu išreiškiama Marijos vieta išganymo istorijoje. Juo nurodoma į nukryžiuavimo valandą, kai Jėzus jai pasakys: moterie, štai tavo sūnus – sūnaui, štai tavo motina. Taip kreipiamą į valandą, kai jis moterį, savo motiną, padarys visų mokinių motina. Toks kreipinys taip pat gražina mus į pasakojimą apie Ievos sukūrimą: nepaisant viso kūrinijos turtingumo, Adomas, kaip žmogus, jautėsi joje vienišas. Tada sukuriama Ieva, ir štai dabar jis gauna bendrininkę, kokios laukė, ir pavadina ją žodžiu „moteris“. Tad Marija Jono evangelijoje pristatoma kaip nauja, paskutinių laikų moteris, kaip Atpirkėjo bendrininkė, kaip mūsų motina: tariamai nepagarbiu atsakymu išreiškiama jos nenykstantos misijos didybė.

Tačiau dar mažiau mums patinka tai, ką toliau Jėzus sako Marijai: „Ko tu iš manęs nori, moterie“? Pažodžiui netgi: „Ką aš turiu su tavimi bendra, moterie? Mano valanda dar neatėjo“. Mums norėtusi paprieštarauti: tu turi su ja daug bendra. Ji suteikė tau kūną ir kraują. Ir ne tik kūną; ji tave nešiojo su savo iš širdies kylančiu „taip“ ir su motiniška meile įvesdino bei išaknydino tave į Izraelio tautos gyvenimą, bendriją. Taip kalbėdami su Jėzumi, jau žengiamo atsakymo supratimo linkme. Juk visa tai turi mums priminti, kad Jėzaus įsikūnijimas apima du vienas nuo kito neatskiriamus ir į vieną vienintelį susiliejančius dialogus. Pirmiausiai tai Marijos dialogas su arkangelu Gabrieliumi, čia ji ištaria: „Tebūna man, kaip tu pasakei“ (*Lk 1, 38*). Tačiau yra ir paralelė, savotiškas vidinis Dievo dialogas, apie kurį pasakojama Laiške žydams; ten mums pasakoma, jog 40 psalmės žodžiai yra tapę savotišku Tėvo ir Sūnaus pokalbiu, kuriuo prasideda įsikūnijimas. Amžinasis Sūnus taria Tėvui: „Aukų ir atnašų tu nebenori, bet paruošei man kūną... štai ateinu... vykdyti tavo, o Dieve, valios!“ (*Žyd 10, 5–7; Ps 40, 6–8*). Sūnaus „taip“: „Ateinu vykdyti tavo valios“ ir Marijos „taip“: „Tebūna man, kaip

tu pasakei“ – šis dvigubas „taip“ virsta vienu vieninteliu „taip“, ir tokiu būdu Žodis tampa kūnu Marijoje. Šiame dvigubame „taip“ Sūnaus klusnumas tampa kūnu, Marijai savuoju „taip“ dovanojant jam kūną. „Moterie, ką turiu su tavimi bendra?“ Tai, ką jie giliausiai turi vienas su kitu bendra, yra šiedu „taip“, kurių sutapimas padarė išikūnijimą galimą. Viešpats savo atsakymu taiko į šių giliausios tarpusavio vienybės tašką, į ten kreipia savo motiną. Ten, bendrame „taip“ Tėvo valiai, slypi sprendimas. Eiti šio taško link turime mokytis ir mes – ten atsakoma į mūsų klausimus.

Tai leidžia suprasti ir antrąjį Jėzaus atsakymo sakinį: mano valanda dar neatėjo. Jėzus niekada neveikia vien iš savęs, niekada nieko nedaro norėdamas patikti kitiems. Jis visada veikia remdamasis Tėvu, ir būtent tai jį vienija su Marija, nes ir ji norėjo savo prašymą remti šia valios vienybe su Tėvu. Todėl, mūsų nustebimui, po tariamai nedraugiško Jėzaus atsakymo ji gali visai paprastai pasakyti: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (Jn 2, 5). Jėzus nepadarо stebuklo, neparodo savo galios, tiesą sakant, visiškai privačiu reikalu. Ne, jis padaro ženklą, kuriuo paskelbia savo valandą, vestuvių valandą, Dievo ir žmogaus susivienijimo valandą. Jis „nepadarо“ paprasčiausiai vyno, bet paverčia žmonių vestuves dieviškosios vestuvių šventės, į kurią Tėvas kviečia per Sūnų ir kurioje dovanoja gėrio pilnatvę, vaizduojamą vyno gausa, įvaizdžiu. Vestuvės tampa tos akimirkos, kai Jėzus įgyvendina savo meilę iki galo, leidžia perdurti savo kūną ir taip mums save visam laikui dovanoja susivienydamas su mumis, – tai Dievo ir žmogaus vestuvės. Kryžiaus valanda, valanda, iš kurios kyla sakramentas, kuriame jis tikrai save su kūnu ir krauju atiduoda į mūsų rankas ir įdeda į mūsų širdį, – štai ta vestuvių valanda. Ir taip tikrai dieviškai įveikiama tos akimirkos bėda bei toli pralenkiamas pradinis klausimas. Jėzaus valanda dar neatėjusi, bet vandenį paversdamas vynu, šiuo šventiškos dovanos ženklu, jis jau dabar užbėga savo valandai už akių.

Jo „valanda“ – kryžius. Jo galutinė valanda yra jo sugrįžimas. Būtent šiai galutinei valandai jis nuolatos užbėga už akių šventojoje Eucharistijoje, kurioje visada jau ateina. Ir jis tai vis iš naujo daro prašant jo motinai, prašant Bažnyčiai, besišaukiančiai jo Eucharistijos maldose: Ateik, Viešpatie Jėzau! Eucharistijos maldoje Bažnyčia vis iš naujo prašo, kad jis užbėgtų šiai valandai už akių, kad jau dabar ateitų ir save mums dovanotų. Tad į Jėzaus valandą teveda mus Marija, Altöttingo maloningoji Motina, visų tikinčiųjų Motina. Prašykime jo, kad leistų mums jį vis labiau pažinti ir suprasti. Ir nesitenkime priėmę jį vien per Komuniją. Jis pasilieka šventojoje Ostijoje ir visada mūsų laukia. Viešpaties Eucharistijoje garbinimas naują vietą Altöttinge surado senajame lobyne. Marija ir Jėzus neatskiriami. Kartu su ja kalbėkime su Viešpačiu, taip mokydamiesi jį geriau priimti. Šventoji Dievo Motina, užtark mus, kaip užtarei vestuvinius Kanoje. Vis iš naujo vesk mus pas Jėzų. Amen.

Popiežiaus Benedikto XVI homilija per Vakari-nės liturgiją kartu su Bavarijos vienuoliais bei seminaristais Altöttingo šv. Onos bazilikoje

2006 m. rugsėjo 11 d.

(ištrauka)

Mieli bičiuliai!

Čia, malonėmis garsioje Altöttingo vietovėje, Šv. Onos bazilikoje priešais jos dukters, Viešpaties Motinos, šventovę, susirinkome – kunigystei besirengiantys seminaristai, kunigai, vienuoliai, Dvasinių pašaukimų draugijos nariai – apmąstyti savo pašaukimą tarnauti Jėzui Kristui ir pasimokyti to pas šventąją Oną, kurios namuose subrendo didžiausias išganymo istorijos pašaukimas. Marija savo pašaukimą gavo iš angelo. Į mūsų kambarį angelas regimai neižengia, tačiau Viešpats savo planą yra parengęs kiekvienam iš mūsų; kiekvienas yra jo pašaukiamas vardu. Turime tapti girdintys, gebantys suvokti jo kvietimą, drąsūs ir ištikimi, kad galėtume juo sekti ir galiausiai būti įvertinti kaip patikimi, tinkamai elgęsi su tuo, kas patikėta.

Žinome, jog Viešpats savo pjūčiai ieško darbininkų. Jis pats yra pasakęs: „Pjūtis didelė, o darbininkų mažai. Melskite pjūties šeimnininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį“ (Mt 9, 37–38). Susirinkome čia prašyti to pjūties šeimnininko. Tikrai, Dievo pjūtis didelė ir laukia darbininkų: vadinamajame Trečiajame pasaulyje, Lotynų Amerikoje, Afrikoje, Azijoje, žmonės laukia šauklių, atnešančių jam taikos Evangeliją, žinią apie žmogumi tapusį Dievą. Galima sakyti, jog didelė pjūtis laukia ir vadinamuosiuose Vakaruose, pas mus, Vokietijoje, ir Rusijos platybėse. Tačiau trūksta žmonių, pasirengusių tapti Dievo pjūties darbininkais. Šiandien yra lygiai taip, kaip anuomet, kai Viešpačiui pagailo žmonių, kurie jam atrodė kaip avys be piemens, – žmonių, žinojusių visa, kas įmanoma, bet neišstengusių išžiūrėti, kaip teisingai tvarkyti gyvenimą. Viešpatie, pažvelk į šią mūsų valandą, ženklinamą Evangelijos šauklių, tavo liudytojų, vadovų į „gyvenimo apstumą“ stygiaus! Pažvelk į pasaulį ir pagailėk jo! Pažvelk į pasaulį ir atsiųsk darbininkų! To prašydami, beldžiamės į Dievo duris, bet su šiuo prašymu ir Viešpats beldžiasi į mūsų širdis. Viešpatie, ar tu nori manęs? Ar tai ne per didu man? Ar nesu tam per mažas? „Nebijok“, – sakė angelas Marijai. „Nebijok, pašaukiau tave vardu“, – sako jis per pranašą Izaiją (43, 1) mums – kiekvienam iš mūsų.

Kur einame, ištare „taip“ Viešpaties kvietimui? Kunigo misijos glausčiausią apibūdinimą, analogiškai galiojantį ir vienuoliams, mums padovanojo Morkus, kuris, pasakodamas apie Dvylikos pašaukimą, sako: „Ir jis paskyrė Dvyliką, kad jie būtų kartu su juo ir kad galėtų

siųsti juos skelbti žodžio“ (Mk 3, 14). Būti kartu su juo ir būti pasiūstam pas žmones – tai neatskiriama susiję ir sudaro dvasinės profesijos – kunigystės esmę. Būti kartu su juo ir būti pasiūstam – viena nuo kita neatsiejama. Tikrai tas, kas yra kartu su „juo“, jį pažįsta ir gali jį teisingai skelbti. Tas, kas yra kartu su juo, nepasilaikydamas jo sau, turi perteikti tai, ką surado. Jis elgiasi kaip Andriejus, pranešęs savo broliui Simonui: „Radome Mesiją!“ (Jn 1, 41). Evangelistas priduria: „Ir nusivedė jį pas Jėzų“ (Jn 1, 42). Popiežius Grigalius Didysis viename pamoksle kartą pasakė: kad ir į kokias tolybes Dievo angelai būna išsiųsti, jie visada juda Dieve. Jie visada yra kartu su juo. O kalbėdamas apie angelus, jis galvoje turėjo ir vyskopus bei kunigus: kad ir kur jie eitų, visada turi likti „kartu su juo“. Praktika mums rodo: kai kunigai dėl didelių užduočių vis trumpiau ir mažiau būna kartu su Viešpačiu, jie, nepaisant galbūt visos didvyriškos veiklos, netenka juos palaikančios vidinės jėgos. Tai, ką jie daro, galiausiai virsta tuščiu aktyvizmu. Bet kaip būti kartu su juo? Pirmutinis ir svarbiausias dalykas kunigui yra kasdien, savo vidumi išitraukiant, švenčiamos šventosios Mišios. Jei tikrai jas švenčiame kaip maldos žmonės, jei savo žodį bei veiklą suvienijame su už mus pirmesniu Žodžiu ir Eucharistijos šventimu, jei per Komuniją tikrai leidžiame jam save apkabinti, jį priiiname – tada esame kartu su juo.

Valandų liturgija yra pagrindinis buvimo kartu su juo būdas: tada meldžiamės kaip pokalbio su Dievu poreikį jaučiantys žmonės, tačiau kartu įtraukiame ir kitus žmones, tokiam meldimuisi neturinčius nei laiko, nei galimybių. Kad mūsų Eucharistijos šventimą ir Valandų liturgiją lydėtų vidinis matmuo, turime nuolatos dvasiškai skaityti Šventąjį Raštą, ne tik stengtis įminti, ką reiškia žodžiai iš praeities, bet ir klausiti, ko šiandien iš manęs reikalauja su manimi tais žodžiais besikalbantis Viešpats. Tikrai taip galime nešti šventąjį žodį kaip šiandienį Dievo žodį mūsų laikų žmonėms.

Esminis buvimo kartu su Viešpačiu būdas yra Eucharistijos adoracija. Vyskupo Schramlo dėka Altöttinge įrengtas naujas lobynas. Kur anksčiau buvo laikomi praeities lobiai, istorijos ir pamaldumo brangenybės, dabar yra tikrojo Bažnyčios lobbio – Viešpaties nuolatinio buvimo Sakramente – vieta. Viename savo palyginimų Viešpats pasakoja mums apie dirvoje užkastą lobį. Tas, kas jį atrado, pasak jo, parduoda viską, kad nusipirktų tą dirvą, nes paslėptas lobis vertingesnis už visa kita. Paslėptasis lobis, visas gėrybes pranokstantis gėris, yra Dievo karalystė – jis pats, karalystės asmenyje. Šventojoje Ostijoje jis yra čia ir dabar, mums visiems prieinamas tikrasis lobis. Adoruodami šį jo artumą išmokstame tinkamai jį priimti – išmokstame bendrytės, išmokstame švęsti Eucharistiją išitraukdami savo vidumi. Čia norėčiau pacituoti viename laiške parašytus gražius Edithos Stein, Europos šventosios globėjos, žodžius: „Viešpats yra tabernakulyje su savo dievyste ir žmogyste. Jis ten yra ne dėl savęs, bet dėl mūsų: nes jam

džiugu būti kartu su žmonėmis. Ir kadangi jis žino, jog mums, tokiems, kokie esame, jo asmeninis artumas reikalingas. Taigi dėl to kiekvienas natūraliai mąstantis bei jaučiantis bus traukiamas būti ten, kada tikrai gali ir kiek gali“ (*Gesammelte Werke* VII, 136 ir t.). Mėkime pabūti kartu su Viešpačiu. Tada galime viską su juo aptarti. Mūsų klausimus, mūsų rūpesčius, mūsų baimes, mūsų džiaugsmus. Mūsų dėkingumą, mūsų nusivylimus, mūsų prašymus ir viltis. Tada galime jo ir nuolatos prašyti: Viešpatie, atsiųsk darbininkų į savo pjūtį. Padėk man būti geru darbininku tavo vynuogyne. <...>

Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias Regensburgo *Islinger Feld* parke

2006 m. rugėjo 12 d.

Mieli broliai Kunigai ir Vyskupai!
Mieli Broliai ir Seserys!

„Kas tiki, niekada nėra vienas“. Leiskite man dar kartą imtis šių dienų temos ir pasidžiaugti, jog čia tą galime matyti: tikėjimas mus suburia ir dovanoja mums šventę. Jis dovanoja mums džiaugimąsi Dievu, kūrinią, buvimu kartu vieniems su kitais. Žinau, jog į šią šventę įdėta daug pastangų ir darbo. Iš laikraščių straipsnių galėjau šiek tiek patirti, kiek daug žmonių skiria laiko ir jėgų, kad ši vieta būtų deramai parengta, kad čia, ant kalvos, kaip Dievo ramybės šiame pasaulyje ženklas stovėtų kryžius; kad būtų garantuotas privažiavimas ir išvažiavimas, saugumas ir tvarka; kad būtų parengtos gyvenamosios patalpos ir t. t. Negalėjau nė įsivaizduoti ir dabar žinau tik labai bendrai, kiek reikėjo smulkmeniškų darbo, kad visi čia galėtume būti vieni su kitais. Už visa tai tegaliu padėkoti paprastais žodžiais: „Teatlygina jums Dievas“. Teatlygina jums Dievas už visa tai ir tegražina kiekvienam šimteriopai to džiaugsmo, kurį čia galėjome patirti dėl jūsų išankstinio darbo. Man krito į širdį, kiek daug žmonių – ypač iš Weideno ir Ambergo profesinių mokyklų, – firmų ir pavienių asmenų, vyrų ir moterų bendradarbiavo, kad pagražintų mano nedidelį namą ir sodą. Ir už tai raudonuodamas tegaliu jums ištart: „Teatlygina Dievas už visas šias pastangas“. Jūs tai darėte ne kokiam nors vienam individui, mano varganam asmeniui; jūs tai darėte iš tikėjimo solidarumo, iš meilės Kristui ir Bažnyčiai: visa tai yra tikrojo žmogiškumo ženklas, kilęs iš Jėzaus Kristaus patirtos meilės.

Susirinkome į tikėjimo šventę. Bet štai dabar kyla klausimas: ką, tiesą sakant, tikime? Kas apskritai yra tikėjimas? Ar dar gali jo būti šiuolaikiniame pasaulyje? Pažvelgus į didžiąsias Viduramžiais parašytas teologijos sumas arba atkreipus dėmesį į gausybę kasdien už ir prieš tikėjimą parašomų knygų, galima nustoti drąsos ir pamanyti, jog visa tai per daug sudėtinga. Per medžius galiausiai

nebesimato miško. Ir tai tiesa: tikėjimo vizija apima dangų ir žemę, praeitį, dabartį, ateitį, amžinybę ir todėl yra niekada iki galo neišsemiamą. Kartu jo esmė labai paprasta. Juk pats Viešpats yra apie tai sakęs Tėvui: „Apreiškei tai mažutėliams – tiems, kurie gali matyti širdimi“ (plg. *Mt 11, 25*). Bažnyčia savo ruožtu pateikia mums trumpą santrauką, kurioje pasakyti visi esminiai dalykai, – vadinamąjį Apaštalų tikėjimo išpažinimą. Jis paprastai dalijamas į dvylika straipsnių – laikantis dvylikos apaštalų skaičiaus, – ir jame kalbama apie Dievą, visų daiktų Kūrėją ir Pradžią, apie Kristų ir jo išganomąjį darbą iki prisikėlimo iš numirusių ir amžinojo gyvenimo. Tačiau iš esmės išpažinimą sudaro trys pagrindinės dalys, ir, istoriškai žvelgiant, tai yra ne kas kita, kaip krikšto formulės išplėtimas – formulės, kurią prisikėlęs Viešpats pats visiems laikams patikėjo mokiniais tardamas: „Eikite, mokykite tautas ir krikštykite jas vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios“ (plg. *Mt 28, 19*).

Pažvelgus į tai, aiškėn iškyla du dalykai: tikėjimas yra paprastas. Tikime į Dievą – žmogaus gyvenimo šaltinį ir tikslą. Į Dievą, susidedantį su žmogumi, esantį mūsų kilme ir ateitimi. Tad tikėjimas visada kartu yra viltis, tikrumas, jog turime ateitį ir nekrinčiamę į tuštumą. Tikėjimas yra ir meilė, nes Dievas nori mus užkrėsti meile. Štai pirmasis dalykas: tiesiog tikime į Dievą, o tai taip pat reiškia viltį ir meilę.

Antra, galime konstatuoti: tikėjimo išpažinimas nėra teiginių suma, nėra teorija. Juk jis šaknijasi krikšto vyksme – Dievo ir žmogaus susitikimo įvykyje. Krikšto slėpinyje Dievas pasilenkia prie mūsų, ateina mums priešais ir taip veda mus vieną prie kito. Juk krikštas reiškia, kad Jėzus Kristus mus įvaikina šeimoje kaip savo brolius bei seseris ir per tai – kaip vaikus. Taip jis padaro mus viena didele šeima pasaulinėje Bažnyčios bendruomenėje. Tas, kuris tiki, niekada nėra vienas. Dievas artinasi prie mūsų. Ir mes eikime pasitikti Dievo, o tada artėkime vieni prie kitų! Kiek išgalime, stenkimės nepalikti vienišo nė vieno Dievo vaiko!

Tikime į Dievą. Toks mūsų pagrindinis apsisprendimas. Bet dar kartą paklauskime: ar šiandien tai dar įmanoma? Ar tai protinga? Nuo Apšvietos bent dalis mokslo uoliai ieško pasaulio paaiškinimo, kur Dievas būtų nebereikalingas. Tad jis turėtų tapti nereikalingas ir mūsų gyvenimui. Tačiau kai tik jau galima manyti esant prie to priartėjus, nuolatos paaiškėja, kad kažko trūksta: be Dievo kažko trūksta žmogui, pasauliui, visai visatai. Galiausiai prieinama alternatyva: kas yra pradžioje – kūrybingas protas, kuriančioji Dvasia, visa veikianti ir viskam leidžianti skleistis, ar tai, kas neprotinga, kas, nors ir labai keista, neturėdamas proto pagimdo matematiškai sutvarkytą kosmosą ir taip pat žmogų, jo protą. Bet tada jie būtų tik evoliucijos atsitiktinybė ir galiausiai irgi kažkas neprotinga. Mes, krikščionys, sakome: tikiu į Dievą, dangaus ir žemės Kūrėją, – į Dvasią Kūrėją. Mes tikime, kad pradžioje yra amžinasis žodis, pro-

tas, o ne neprotingumas. Tuo tikėdami, neturime slapstyti, baimintis, jog einame klaidingu keliu. Džiaukimės galį pažinti Dievą ir mėginkime kitiems padaryti tikėjimo protingumą prieinamą, kaip savo laikotarpio krikščionis ir mus pačius pabrėžtinai įpareigojo šventasis Petras savo pirmajame laiške (*1 Pt 3, 15*).

Tikime į Dievą. Tai atsiskleidžia pagrindinėse Tikėjimo išpažinimo dalyse, ypač pirmojoje. Bet iškart kyla antras klausimas: į kokį Dievą? Na, būtent į tą Dievą, kuris yra kuriančioji Dvasia, kūrybingas protas, iš kurio viskas kyla ir iš kurio kylame mes. Antrojoje Tikėjimo išpažinimo dalyje mums pasakoma daugiau. Šis kūrybingasis protas yra gerumas. Jis yra meilė. Jis turi veidą. Dievas nepalieka mūsų vaikščioti apgraibomis tamsoje. Jis yra toks didis, kad galėjo sau leisti pasidaryti visai mažas. „Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą“, – sako Jėzus (*Jn 14, 9*). Dievas prisiėmė žmogaus veidą. Jis taip mus myli, kad už mus leidosi prikalamas prie kryžiaus, idant žmonijos kančias nuneštų iki Dievo širdies. Šiandien, matant religijos ir proto patologijas ir gyvybei pavojingus susirgimus, kaip neapykanta ir fanatizmas nioškoja Dievo paveikslą, svarbu aiškiai pasakyti, į kokį Dievą tikime, ir šio Dievo žmogiškojo veido laikytis. Tik tai išlaisvina mus iš Dievo baimės, iš kurios galiausiai radosi šiuolaikinis ateizmas. Tik šis Dievas išlaisvina mus iš pasaulio baimės ir mūsų egzistencijos tuštumo siaubo. Tiktai žvelgiant į Kristų džiaugimasis Dievu būna pilnatviškas ir tampa atpirktuoju džiaugsmu. Šiame iškilmingame Eucharistijos šventime kreipkime savo žvilgsnį į Viešpatį čia, priešais mus ant kryžiaus, ir prašykime to didžiulio džiaugsmo, kurį jis pažadėjo mokiniams savo atsiveikinimo kalboje (plg. *Jn 16, 24*).

Antroji Tikėjimo išpažinimo dalis užbaigiama žvilgsniu į Paskutinį teismą, o trečioji – mirusiųjų prisikėlimu. Teismas – ar tik čia vėl nesame gąsdinami? Bet argi netrokštame, kad visi neteisingai pasmerktieji, visi visą gyvenimą kentėję ir iš kančių kupino gyvenimo turėję eiti į mirtį kada nors patirtų teisingumą? Argi netrokštame, kad istorijoje matomas neteisybės ir kančios perteklius galiausiai išnyktų, kad pagaliau visi galėtų džiaugtis tuo, jog visuma tampa prasminga? Toks teisingumo įsivyravimas, toks tariamai beprasmių istorijos fragmentų sudėliojimas į visumą, valdomą tiesos ir meilės, – štai kas norima pasakyti Paskutiniu teismu. Tikėjimas nori mus ne įbauginti, bet paraginti būti atsakingiems. Neturime švaistyti gyvenimo, juo piktnaudžiauti, tiesiog pasiimti jį sau; neturime abejingai laikytis neteisybės atžvilgiu, neturime taikstytis su ja ar net prie jos prisidėti. Privalome suvokti savo misiją istorijoje ir stengtis ją įgyvendinti. Reikia ne bijoti, bet jaustis atsakingam ir rūpintis savo išganymu, viso pasaulio išganymu. Kiekvienas turi prie to prisidėti. O kai atsakomybė ir rūpestis ima virsti baime, atsiminkime šventojo Jono žodžius: „Mano vaikeliai, rašau jums tai, kad nenusidėtumėte. O jei kuris nusidėtų, tai mes turime Užtarėją pas Tėvą, teisųjį Jėzų Kristų“ (*1 Jn 2, 1*). „Jei

mūsų širdis imtų mus smerkti: Dievas didesnis už mūsų širdį ir viską pažįsta“ (1 Jn 3, 20).

Šiandien švenčiame Marijos Vardo šventę. Norėčiau nuoširdžiai pasveikinti visas šį vardą turinčias moteris šios jų šventės proga; tarp jų taip pat yra mano mama ir sesuo, vyskupas tai jau paminėjo. Marijai, Viešpaties Motinai, tikinti tauta suteikė titulą *Advocata*; ji yra mūsų Užtarėja pas Dievą. Tokią ją pažįstame nuo vestuvių Kanoje – gera, motiniškai rūpestingą ir mylinčią, pastebinčią kitų bėdas ir pateikiančią jas Viešpačiui, kad jis padėtų. Šiandien Evangelijoje girdėjome, kaip Viešpats ją kaip motiną atidavė mylimajam mokiniui ir per jį – mums visiems. Krikščionys visais laikais dėkingai priimdavo šią Jėzaus priešmirtinę valią ir visuomet pas Motiną surasdavo saugumo bei tikrumo, leidžiančio mums džiaugtis Dievu ir mūsų tikėjimu į jį. Ir mes laikykime Mariją savo gyvenimo žvaigžde, vedančia mus į didžiąją Dievo šeimą. Taip, kas tiki, tas niekada nėra vienas. Amen.

Popiežiaus Benedikto XVI parengtas, bet nepasakytas kreipimasis per susitikimą su Bavarijos kunigais ir nuolatiniais diakonais Freisingo katedroje

2006 m. rugsėjo 14 d.

(ištrauka)

Mieli broliai Vyskupai ir Kunigai!
Mieli Broliai ir Seserys!

<...>

Dabar turėčiau pereiti prie pamokslo tikrąja šio žodžio prasme, ir čia norėčiau pasigilinti į du momentus. Vienas susijęs su ką tik nuskambėjusiu Evangelijos skaitiniu, kurį visi dažnai girdėjome, aiškinome ir svarstėme savo širdyje. „Pjūtis yra didelė“, – sako Viešpats. Sakydamas „... didelė“, galvoje jis turi ne tik tą akimirką ir Palestinos kelius, kuriais keliavo savo žemiškajame gyvenime, bet ir šiandieną. Tai reiškia: žmonių širdyse noksta derlius. Dar kartą, tai reiškia: jose laukiama Dievo. Laukiama pamokymo, kuris būtų kelią rodanti šviesa. Laukiama žodžio, kuris būtų daugiau negu žodis. Tikimasi, laukiama meilės, kuri, neapsiribodama akimirksniu, palaikytų bei išileistų mus amžinai. Pjūtis didelė ir visose kartose laukia pjūties darbininkų. Ir visoms kartoms, nors ir skirtingai, nuolatos galioja žodžiai: „Darbininkų maža“.

„Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį!“ Tai reiškia: derlius sunokęs, tačiau jam nuimti Dievas nori pasinaudoti žmonėmis. Dievui reikia žmonių. Jam reikia tokių žmonių, kurie pasakytų:

taip, esu pasirengęs tapti tavo pjūties darbininku, esu pasirengęs padėti, kad šis žmonėse nokstantis derlius tikrai atsidurtų amžinybės klojimuose ir taptų Dievo amžinąją džiaugsmo ir meilės bendryste. „Melskite pjūtis šeimininką!“ Tuo norima pasakyti: pašaukimų negalime tiesiog „pagaminti“, jie ateina iš Dievo. Negalime, kaip, pavyzdžiui, į įvairias profesijas, tiesiog pritraukti žmonių taikydami kryptingą vadybą, taip saktant, atitinkamas strategijas. Pašaukimas visada turi surasti kelią iš Dievo širdies į žmogaus širdį. Ir vis dėlto: kad jis pasiektų žmonių širdį, būtinos ir mūsų pastangos. Melsti to pjūtis Šeimininką pirmučiausia neabejotinai reiškia mums melsti to paties, belstis į jo širdį ir sakyti: „Padaryk tai! Pabudink žmones! Paskatink juos žavėtis Evangelija ir ja džiaugtis! Leisk pažinti, kad ji yra visus turtus pranokstantis lobis ir kad tas, kas ją atranda, turi perduoti kitiems!“

Beldžiamės į Dievo širdį. Tačiau Dievo meldžiama ne tik maldos žodžiais, bet ir tuo, kad žodžiai virsta darbais, kad iš mūsų besimeldžiančios širdies, kuri džiaugiasi Dievu, džiaugiasi Evangelija, pasirengusi ištarti „taip“, kibirkštis peršoka į kitų širdis. Kaip maldos žmonės, kupini Dievo šviesos, žengiamo prie kitų, įtraukiame juos į savo maldą bei Dievo, kuris tada padaro savo darbą, artumą. Būtent taip vis iš naujo melskime pjūtis Šeimininką, belskime į jo širdį ir kartu su juo savo maldoje palytekime žmonių širdis, kad jose Dievas leistų, kaip panorėjęs, nokti pasirengimui ištarti „taip“, taip pat išsvermei laiko sumaištyse, dienos karštyje bei nakties tamsoje likti ištikimiams savo tarnybai ir nuolatos, juo remiantis, suvokti – kad ir kaip tai būtų sunku, – jog tokie sunkumai gražūs, naudingi, nes prisideda prie to, kas tikra, prie to, kad žmonės gautų tai, kuo jie galėtų remtis, – Dievo šviesą ir Dievo meilę.

Antras momentas, kurį norėčiau aptarti, yra visiškai praktiškas klausimas. Kunigų sumažėjo, net jei šią akimirką ir matome, jog mūsų tikrai yra: jaunų ir senų, ir kunigystei besirengiančių jaunuolių. Tačiau naštos pasunkėjo: dviejų, trijų ar keturių parapijų aptarnavimas, o dar visos naujos užduotys, kurios prie to prisidėjo, – visa tai gali atimti drąsą. Manęs vis klausama, ir to kiekvienas klausia savęs, savo brolių: kaip su visu tuo susidoroti? Ar tai nėra profesija, kuri mus taip išsekina, kad galiausiai nebepajėgiame jausti jokio džiaugsmo, nes matome, jog visur visko trūksta, kad ir kaip stengtumės? Visa taip pranoksta mūsų jėgas!

Ką į tai atsakyti? Na, paruoštų receptų, žinoma, neturiu, tačiau norėčiau atkreipti dėmesį į keletą pagrindinių taisyklių. Pirmą randu Laiške filipiečiams (2, 5–8), kur šventasis Paulius visiems – ir pirmiausiai, žinoma, besidarbuojantiems Dievo pjūtis lauke – sako, jog turime būti „tokio nusistatymo kaip Jėzus Kristus“. Jo nusistatymas buvo toks, kad jis žmogaus likimo akivaizdoje tartum neištvėręs nužengė iš savo šlovės ir turėjo prisiimti – tai neįtikėtina – visą žmogaus gyvenimo vargingumą iki kry-

žiaus kančios valandos. Štai Jėzaus Kristaus nusistatymas – jaustis verčiamam nešti žmonėms Tėvo šviesą, padėti jiems, kad Dievo karalystė taptų tikrove per juos ir juose. Jėzaus Kristaus nusistatymas kartu yra tai, kad jis visada giliausiai šaknijasi bendrystėje su Tėvu, yra į ją paniręs. Taip sakant, išoriškai matome tai, kai evangelistai mums vis pasakoja, kaip jis pasitraukia į kalną, kad vienuoje pasimelstų. Jo veikla kyla iš panirimo į Tėvą: būtent toks panirimas į Tėvą reiškia, jog jis turi eiti per visus kaimus ir miestus skelbti Dievo karalystės, t. y. Dievo buvimo tarp mūsų, kad ji taptų mumyse tikrove ir per mus perkeistų pasaulį, kad jo valia būtų kaip danguje, taip ir žemėje ir kad dangus ateitų į žemę. Jėzaus Kristaus nusistatymas apima šiuos abu aspektus: viena vertus, pažinti Dievą iš vidaus, pažinti Kristų iš vidaus, būti kartu su juo. Tiktai tada galime iš tikrųjų atrasti „lobį“. Tuomet, antra, turime eiti pas žmones, negalime jo pasiimti sau, bet privalome jį perduoti kitiems.

Šią pagrindinę Jėzaus Kristaus nusistatymo su jo abiem aspektais taisyklę dabar turėčiau perkelti į praktikos plotmę ir pasakyti: būtinas uolumo ir nusižeminimo bendrabūvis, t. y. savo ribų pripažinimas. Pirmiausiai, uolumas: jei tikrai Kristų susitinkame vis iš naujo, jo negalime pasilaikyti sau. Tai mus akina eiti pas vargšus, silpnuosius, pas vaikus, jaunuolius, pagyvenusius žmones, akina būti „evangelistais“, Jėzaus Kristaus apaštalais. Kad tas uolumas netaptų tuščias ir mūsų nesugriautų, jis turi susijungti su nusižeminimu, kuklumu, savo ribotumo pripažinimu. Tiek daug reikia padaryti, ir matau, kad neįstengsiu. Tai galioja ne tik klebonams, bet ir popiežiui; jam irgi reikia tiek daug nuveikti! O mano jėgų tam tiesiog neužtenka. Tad turiu mokytis daryti tai, ką galiu, o kita palikti Dievui ir bendradarbiams sakydamas: „Galiausiai Tu turi tai padaryti, nes Bažnyčia yra Tavo Bažnyčia. Tu man duodi tik tiek jėgų, kiek turiu. Jos dovanamos Tau, nes iš Tavęs ateina, o kita palieku būtent Tau“. Manau, jog toks nuolankumas, pripažįstant: „Čia mano jėgos baigiasi, palieku Tau, Viešpatie, padaryti visa kita“, yra esmingai svarbus. Taip pat pasitikėjimas, jog jis dovanos bendradarbių, man padėsiančių ir padarysiančių tai, ko pats nepajėgiu.

Pratęsiant šią idėją, toks nuolankumo ir kuklumo bendrabūvis taip pat reiškia visapusiško tarnavimo ir vidujiškumo bendrabūvį. Kitiems tarnauti, kitiems duoti galime tik tada, kai patys gauname, kai patys nesame tušti. Todėl Bažnyčia mums teikia erdvių, kuriose galime naujaip viduje „kvėpuoti“ ir kurios kartu yra tarnavimo centras bei šaltinis. Visų pirma tai kasdienis šventųjų Mišių šventimas: atlikime tai ne kaip „pareigą“, bet švęskime jas dalyvaudami vidumi! Leiskimės į žodžius, gestus, vyksmą, kuris yra tiesa! Aukojant Mišias maldingai, variant: „Tai – mano Kūnas“ tikroje bendrystėje su Jėzumi Kristumi, kuris, uždėjęs ant mūsų rankas, įgaliojo mus tarti šiuos žodžius jo „aš“ vardu, nuoširdžiai švenčiant Eucharistiją tikėjimo ir maldos dvasia, ji bus ne išorinė pareiga, bet savaime *ars celebrandi*, o tai

ir reiškia daryti tai remiantis Viešpačiu bei su juo ir todėl teisingai žmonių labui. Tada visada patys būsimė vis iš naujo apdovanojami bei praturtinami ir kartu perduosime žmonėms tai, kas yra daugiau negu mūsų nuosavybė, būtent Viešpaties artumą.

Kita erdvė, kurią Bažnyčia mums, taip sakant, uždeda kaip pareigą ir kartu suteikia kaip išlaisvinimą, yra Vandalų liturgija. Pamėginkime iš tikrųjų kartu melstis su Senosios ir Naujosios Sandoros Izraeliu, su visų amžių maldininkais, su Jėzumi Kristumi kaip giliausiu „aš“, giliausiu šių maldų subjektu. Taip meldamiesi įtraukiame į maldą ir kitus žmones, neturinčius tam nei laiko, nei jėgų ar gebėjimo. Mes patys, kaip maldos žmonės, meldžiamės atstovaudami kitiems ir taip atliekame svarbią pastoracinę tarnystę. Tai ne pasitraukimas į privatumo sritį, bet pastoracinis prioritetas, pastoracinė veikla, kai patys iš naujo tampame kunigais, iš naujo tampame kupini Kristaus, įtraukiame į besimeldžiančią Bažnyčią kitus ir kartu leidžiame maldos dvasiai, Jėzaus Kristaus artumui plūsti į šį pasaulį.

Girdėjome šių dienų šūkį: „Kas tiki, tas niekada nėra vienas“. Šie žodžiai galioja ir turi galioti ir mums, kunigams, kiekvienam iš mūsų. Ir tai vėl galioja dvejopa prasme: kas yra kunigas, tas niekada nėra vienas, nes su juo visada yra Jėzus Kristus. Jis yra su mumis; būkime ir mes su juo! Bet tai turi galioti ir kita prasme: kunigas įtraukiamas į kunigiją, kunigų bendrystę su vyskupu. Jis yra kunigas bendrabūvyje su savo broliais kunigais. Todėl stenkimės, jog tai neliktų teologinė ir teisinė duotybė, bet būtų kiekvienam iš mūsų patirti galimu dalyku. Dovanokime sau tokį buvimą kartu, pirmiausiai tiems, kurie kenčia vienatvę, yra spaudžiami klausimų ir bėdų, galbūt abejonių ir netikrumo! Dovanokime sau tokį buvimą kartu, tada taip būdami kartu su kitu, su kitais juo gyviau bei džiugiau vis iš naujo išgyvensime ir buvimą kartu su Jėzumi Kristumi. Amen.

Popiežius Benediktas XVI apie pastoraciją parapijoje, liturgiją, santuoką, jaunimo sielovadą

2006 m. rugpjūčio 31 d. popiežius Benediktas XVI buvo susitikęs su Albano vyskupijos, kurios teritorijoje yra popiežiaus vasaros rezidencija, kunigais. Susitikimo metu popiežius atsakė į kunigų klausimus įvairiais bažnytinio gyvenimo klausimais. Pateikiame kai kurias Benedikto XVI mintis iš šio susitikimo.

Apie pastoraciją parapijoje

<...> Klausdamas jūs jau užsiminėte, jog egzistuoja, sakyčiau, „klasikinis“ darbo parapijoje lygmuo, kai dėmesys sutelktas į mūsų parapijoje esančius – jų net galbūt daugėja – ir jai gyvybę teikiančius tikinčiuosius. Tai

„klasikinė“ pastoracija, ir ji visada svarbi. Aš paprastai skiriu nuolatinę evangelizaciją – nes kol tikėjimas gyvas, išlieka ir parapija – ir naująją evangelizaciją, kai stengiamasi misionieriauti, neapsiriboti tais, kurie yra jau „tikintys“ ir gyvena parapijoje ar, nors ir būdami „sumenkusio“ tikėjimo, naudojami parapijos paslaugomis.

Parapijoje, mano akimis, mums tenka trys pagrindinės pareigos, kylančios iš Bažnyčios ir kunigiškosios tarnybos esmės.

Pirmoji – tai sakramentinė tarnystė. Sakyčiau, jau krikštas, rengimasis jam bei įsipareigojimas suteikti krikšto pažadams tąsą verčia mus neišvengiamai sueiti į sąlytį su tais, kurie nėra ištikinę tikintieji. Tai nėra, sakykime, krikščionybės išlaikymo užduotis, bet veikiau susitikimas su žmonėmis, kurie retai lankosi bažnyčioje. Tėvų, giminaičių ir krikštatevių rengimo krikštui, jų širdžių atvėrimo užduotis gali ir turi būti laikoma misijine pareiga, peržengiančia jau „tikinčių“ žmonių grupės ribas. Rengdami krikštui stenkimės padėti žmonėms suvokti, jog šiuo sakramentu įtraukiama į Dievo šeimą, kad Dievas yra gyvas, jis mumis rūpinasi. Jis taip mumis rūpinasi, kad prisiėmė mūsų kūną ir įsteigė Bažnyčią – savo Kūną, kuriuo, taip sakant, iš naujo įsikūnijo mūsų visuomenėje. Krikštas reiškia naują gyvenimą ta prasme, kad lygiai kaip mums reikia biologinio gyvenimo dovanos, taip reikia ir gyvenimo prasmės dovanos <...>. Biologinio gyvenimo dovana pateisinama tik tuomet, kai ją lydi tvarios prasmės pažadas, ateities pažadas, net žvelgiant į būsimas krizes, kurių dabar nežinome, – dėl jo gyvenimas tampa vertas gyventi. Manau, jog rengdami šiam sakramentui ar kalbėdamiesi su tėvais, įtariai žvelgiančiais į krikštą, tampame misionieriais. Tai – krikščioniškoji žinia. Turime būti su krikštu prasidedančios realybės aiškintojais. <...>

Kita pareiga – sutvirtinimas, kuriam rengiamasi sulaukus amžiaus, kai daromi sprendimai tikėjimo atžvilgiu. Žinoma, sutvirtinimo neturime paversti „pelagianizmo“ atmaina, tarsi kataliku čia būtų tampama vien savo jėgomis, bet, priešingai, turime sujungti dovaną ir atsaką.

Galiausiai Eucharistija yra Kristaus nuolatinis buvimas kasdieniame šv. Mišių šventime. Tai kaip Viešpaties realus artumas labai svarbu kunigui, jo kunigiškajam gyvenimui.

Dabar taip pat galime paminėti santuoką. Santuoka irgi teikia didelių galimybių misionieriauti, nes šiandien – ačiū Dievui – daug žmonių, net ir tų, kurie bažnyčioje pasirodo retokai, tebenori tuokis Bažnyčioje. Tai teikia galimybę supažindinti šiuos jaunus žmones su krikščioniškosios santuokos tikrove, sakramentine santuoka. Tai, mano supratimu, didelė atsakomybė. Tą rodo santuokos anuliavimo bylos ir pirmiausiai didžiulė išsituokusių ir antrą sąjungą sudariusių žmonių, trokštančių priimti Komuniją ir nesuprantančių, jog tai neįmanoma, problema. Daugiau negu tikėtina, jog jie, sa-

kydami „taip“ Viešpaties akivaizdoje, nesuprato, ką tas „taip“ reiškia. Tai susitapatinimas su Kristaus „taip“, tai reiškia įžengti į Kristaus ištikimybę, vadinasi, į sakramentą, kuris yra Bažnyčia, ir per tai – į Santuokos sakramentą. Todėl manau, kad rengimas santuokai misijos požiūriu yra labai svarbi galimybė dar kartą paskelbti Kristaus sakramentą Santuokos sakramente, suvokti šią ištikimybę ir per tai padėti žmonėms suprasti išsituokusių ir naują sąjungą sudariusių žmonių problemą.

Visa, apie ką kalbėjau, buvo sakramentinė dalis, duodanti progą susitikti su bažnyčios kiekvieną sekmadienį nelankančiais žmonėmis, vadinasi, teikianti tikro misionieriško skelbimo, „integruotosios pastoracijos“ galimybę.

Antroji dalis yra Žodžio skelbimas, apimantis du esminius elementus – homiliją ir katechezę.

Praėjusių metų Vyskupų sinode tėvai daug kalbėjo apie homiliją, pabrėždami, kaip sunku šiandien surasti „tiltą“ tarp Naujojo Testamento žodžio, parašyto prieš 2000 metų, ir mūsų dienų. Turiu pasakyti, kad istorinė ir kritinė egzėgzė dažnai nepakankamai padeda mums pasirėngti homilijai. Tą pastebiu ir aš pats rengdamasis homilijoms, suaktualinančioms Dievo žodį, nors teisingiau būtų sakyti, jog pačiame Dievo žodyje glūdi aktualybė, leidžianti žmonėms suvokti, suprasti šią aktualybę. Manau turime reikalauti, kaip tai daryta Sinode, iš teologų, kad jie pajudėtų, daugiau padėtų klebonams rengtis homilijoms ir daryti Dievo žodį regimą: Viešpats kalbėjo ne tik praeityje, jis kalba ir šiandien. Pastarąsias kelias dienas skaičiau posinodinio apaštališkojo paragavimo projektą. Nudžiugau pamatęs, kad gražintas „reikalavimas“ rengti pavyzdines homilijas. Homiliją galiausiai rengia kunigas atsižvelgdamas į savo aplinką, nes jis kalba „savo“ parapijai. Tačiau jam reikia padėti suprasti šią Dievo žodžio, kuris niekada nėra praeities žodis, „dabartį“.

Galiausiai trečioji dalis – *caritas, diakonia*. Visi esame atsakingi už kenčiančiuosius, ligonius, nustumtuosius ir pakraštį, vargšus. <...> Tai irgi visada teikia progą misionieriauti. Taigi man atrodo, kad „klasikinė“ parapijos pastoracijos tarnyba visose trijose srityse save pranoksta, virsdama misionieriška pastoracija.

Dabar pereinu prie kito pastoracijos aspekto, susijusio tiek su jos vykdytojais, tiek su nuveiktinu darbu. Klebonas negali padaryti visko! Tai neįmanoma! Jis negali būti „solo atlikėjas“, jis negali visko nuveikti, bet turi pasitelkti pastoracijos darbuotojus. Man atrodo, kad šiandien tokie bendradarbiai parapijoje, jei norime iš tikrųjų turėti „integruotąją“ pastoraciją, gali būti dabartiniai sąjūdžiai, Katalikų akcija, naujosios bendruomenės. Norėčiau pasakyti, jog šios „integruotosios“ pastoracinės tarnybos labai šiandien svarbu ne tik pasitelkti kitus vykdytojus, bet ir juos integruoti į parapijos darbą. Klebonas turi ne vien „daryti“, bet ir „deleguoti“. Kiti privalo mokytis realiai integruotis į bendrą darbą parapijos labai ir, žinoma, į parapijos savitranscendenciją dvejopa prasme – savit-

ranscendenciją ta prasme, kad parapijos turi vyskupijoje bendradarbiauti, nes vyskupas yra jų bendras ganytojas, padedantis koordinuoti pareigas, ir savitranscendenciją ta prasme, kad parapijos darbuojasi visų šių laikų žmonių labui, stengdamosi savo žinia pasiekti agnostikus ir Dievo ieškančius žmones. <...>

Mano akimis, tai, ką paminėjau, teikia galimybę susitikti ir tarti misionierišką žodį tiems, kurie nesilanko parapijoje, netiki arba tiki menkai. Pirmiausiai šie nauji pastoracijos vykdytojai ir mūsų laikų profesijų baruose besidarbuojantys pasauliečiai turi nešti Dievo žodį į vietas, nepasiekiamas klebonui.

Koordinuojami vyskupo, kartu stenkimės organizuoti šias skirtingas pastoracijos sritis, pasitelkti įvairius pastoracijos bendradarbius, vienijamus bendro įpareigojimo: viena vertus, skatinti tikinčiųjų tikėjimą, kuris yra didelis turtas, ir, kita vertus, tikėjimo skelbimu pasiekti tuos, kurie nuoširdžiai ieško patenkinamo atsakymo į jų egzistencinius klausimus.

Apie liturgiją

Ars celebrandi – sakyčiau, jog tam būdingi keli matmenys. Pirmasis matmuo – „šventimas“ yra malda ir pokalbis su Dievu: Dievo su mumis ir mūsų su Dievu. Tad pirmas reikalavimas, keliamas geram šventimui, yra tai, kad kunigas tikrai įsitrauktų į pokalbį. Skelbdamas žodį, jis jaučiasi įsitraukęs į pokalbį su Dievu. Jis yra žodžio klausytojas – žodžio ta prasme, kad padaro save Dievo įrankiu ir stengiasi suprasti tą Dievo žodį, kurį vėliau turi perteikti žmonėms. Jis įsitraukęs į pokalbį su Dievu, nes šv. Mišių tekstai yra ne teatriniai scenarijai ar kas nors panašaus, bet maldos, kuriomis kartu su susirinkusia bendruomene kalbuosi su Dievu.

Todėl svarbu į šį pokalbį įsitraukti. Šv. Benediktas savo Reguloje sako vienuoliams, recituojantiems psalmes: *Mens concordet voci. Vox, žodžiai, eina pirma mūsų proto*. Paprastai būna priešingai: pirma reikia ką nors pagalvoti, tada mintis tampa žodžiais. Tuo tarpu čia pirmesni žodžiai. Šventoji liturgija teikia mums žodžius; turime į šiuos žodžius įžengti, surasti dermę su šia už mus pirmesne tikrove.

Be to, turime išmokti suprasti liturgijos struktūrą ir tai, kodėl ji tokia, kokia yra. Liturgija rutuliojosi du tūkstančius metų ir net po Reformacijos nebuvo kažkas, kas tiesiog būtų sugalvota kelių liturgininkų. Ji visada likdavo garbinimo ir skelbimo nenutrūkstamo augimo tąsa. Tad, trokštant dermės, labai svarbu suprasti šią laiko tėkmėje išsirutuliojusią struktūrą ir su savuoju *mens* įžengti į Bažnyčios *vox*. Tiktai šią struktūrą padarę savo vidine savastimi ir ją suvokę, asimiliavę liturgijos žodžius, galime įžengti į jos vidinę harmoniją, taigi ne tik kalbėtis su Dievu kaip individai, bet ir įžengti į besimeldžiančios Bažnyčios „mes“. Taip įžengdami į Bažnyčios „mes“, meldamiesi su Bažnyčia, meldamiesi

Bažnyčios žodžiais, tikrai įsitraukdami į pokalbį su Dievu, perkeičiame, praturtiname ir išplečiame savąjį „aš“.

Štai pirmoji sąlyga: liturgijos struktūrą, žodžius, Dievo žodį turime padaryti savo vidine savastimi. Tada mūsų šventimas tikrai tampa šventimu „su“ Bažnyčia: mūsų širdys pasidaro didesnės, ir mes ne ką nors darome, bet esame „su“ Bažnyčia, kalbamės su Dievu. Mano manymu, žmonės tikrai jaučia, kad mes kalbamės su Dievu, su jais ir kad šia bendra malda traukiame kitus, traukiame kitus būdami bendrystėje su Dievo vaikais, o jei netraukiame, tai reiškia darome kažką, kas paviršutiniška.

Tad pamatinis tikrojo *ars celebrandi* elementas yra dermė tarp to, ką sakome savo lūpomis, ir to, ką mąstome savo širdimi. Iki prefacijos, iki liturgijos mūsų kalbėjimo bei mąstymo „kelias“ turėtų būti *sursum corda*, labai seni liturgijos žodžiai. Turime kelti savo širdis į Viešpatį, darydami tai ne tik kaip apeiginį atliepą, bet ir kaip išraišką to, kas dedasi mūsų širdyje, kuri veržiasi į viršų ir, vadinasi, kelia su savimi kitus.

Kitaip tariant, *ars celebrandi* suvoktinas kaip kvietimas ne į kokį nors teatrą ar šou, bet į vidujybę, kuri tampa jaučiama, priimtina ir akivaizdi joje dalyvaujantiems žmonėms. Tiktai tada, kai jie matys, jog tai ne išorinis ar išpūdingas *ars* – mes juk ne aktoriai! – bet mūsų širdžių kelionės išraiška, patraukianti ir jų širdis, liturgija taps graži, taps visų jos dalyvių bendryste su Viešpačiu.

Žinoma, ir išoriniai dalykai turi būti susiję su šia pamatine būkle, išreikšta šv. Benedikto žodžiais: *Mens concordet voci*, – širdžių tikru kilimu į Viešpatį. Turime mokyti tinkamai tarti žodžius. Kartais, tada dar mokytojavau savo šalyje, jaunuoliai skaitydavo Šventąjį Raštą. Ir jie skaitydavo jį taip, kaip kas nors skaito poemos tekstą, kurio nesupranta. Norint išmokti tinkamai tarti žodžius, savaime suprantama, pirma būtina suprasti tekstą, jo dramatiškumą, netarpiškumą. Tas pat taikytina prefacijai ir Eucharistijos maldai.

Tikintiesiems sunku sekti tokį ilgą tekstą, koks yra mūsų Eucharistijos maldų. Dėl šios priežasties atsiranda naujų „išradimų“. Tačiau vis naujomis Eucharistijos maldomis problemos neišspręsti. Problema ta, jog tai yra momentas, kai kiti kviečiami pabūti tyloje su Dievu ir melstis su Dievu. Todėl padėtį galima pataisyti tiktai tinkamai kalbant Eucharistijos maldą ir darrant tylai skirtas pauzes, o to pasiekama tuomet, kai ji sakoma su vidujiniu nusiteikimu ir kartu taikant kalbėjimo meno priemones.

Taigi Eucharistijos maldos recitavimas reikalauja ypatingo dėmesio, jei ja norima įtraukti kitus. Manau, jog per katechezę, homilijas ir kitomis aplinkybėmis derėtų rasti laiko paaiškinti šią Eucharistijos maldą Dievo tautai, idant ji galėtų sekti svarbius momentus – įsteigimo žodžius, maldą už gyvus ir mirusius, padėką Viešpačiui ir epiklezę – ir tikrai įsitraukti į šią maldą.

Tad žodžiai tartini tinkamai. Tam būtina atitinkamai pasirengti. Ministrantai turėtų žinoti, ką daryti; lektoriai turėtų būti tikrai patyrę kalbėtojai. Choras turėtų mokėti giedoti, o altorius tebūna tinkamai papuoštas. Visa tai, net jei ir praktiniai dalykai, yra *ars celebrandi* dalis.

Tačiau baigdamas norėčiau pabrėžti, kad pagrindinis elementas yra tas įžengimo į bendrystę su Viešpačiu menas, kurio kaip kunigai mokomės visą savo gyvenimą.

Apie santuoką

Į klausimą, kaip perteikti santuokos grožį ir kuo sutuoktinių sakramentinė malonė gali praturtinti kunigų gyvenimą, Benediktas XVI atsakė:

Du svarbūs klausimai! Pirmasis – kaip šiandienos žmonėms įmanu perteikti santuokos grožį? Matome, jog daug jaunų žmonių šiandien vengia tuoktis Bažnyčioje, nuogaustaudami dėl santuokos baigties; iš tikrųjų jie vengia net civilinės santuokos.

Šiandien daugeliui jaunuolių ir net kai kuriems ne tokiems jauniems žmonėms galutinumas atrodo esąs laisvės suvaržymas ir apribojimas. Visų pirma jie trokšta laisvės. Jie bijo, kad galiausiai gali patirti nesėkmę. Jie mato tokią daugybę nepavykusių santuokų. Ir baiminasi, kad, jų supratimu, juridinė forma užgesins meilę.

Esmingai svarbu suvokti, kad tai nėra juridinio ryšio santuokoje uždėtos naštos klausimas. Priešingai, santuokos gelmė ir grožis glūdi būtent jos neatšaukiamume. Tik šitaip meilė gali subręsti į visapusišką grožį. Tačiau kaip įmanu tai perteikti? Manau, kad tai – mūsų visų bendra problema.

Man Valensijoje <...> svarbus momentas buvo ne tik tuomet, kai apie tai kalbėjau, bet taip pat, kai įvairios šeimos, vedinos vienu ar daugiau vaikų, man prisistatydavo; viena šeima turėjo tokią gausybę vaikų, kad buvo tarsi virtuali „parapija“.

Tų šeimų buvimas ir liudijimas iš tikrųjų bylojo stipriau už žodžius. Pirmiausiai tos šeimos pristatė savo šeimyninės patirties turtingumą: kaip tokia didelė šeima tampa kultūrinio lobio, kiekvienam individui ir visiems proga lavintis, šiandienos kultūrinės raiškos sambūvio galimybe, savęs dovanojimu, savitarpio pagalba net kančioje ir t. t.

Tačiau taip pat reikšmingas buvo jų iškentėtų krizių liudijimas. Viena iš tų porų buvo ties skyrybų riba. Jie sakė išmokę išgyventi tą krizę, kentėjimą dėl kito kito niškumo ir naujai priimti vienas kitą. Būtent įveikiant krizės momentą, norą skirtis, atsirado naujas meilės matmuo, atvėręs naują gyvenimo matmenį, – jo negalėjo atverti niekas kitas, tik krizės kančios patirtis.

Tai man atrodo labai reikšminga. Pasiiektas krizinis taškas, suvokta, jog temperamentai skirtingi, sunku kasdien taikytis prie vienas kito visą gyvenimą. <...> Iš tų

liudijimų aiškėja, kad būtent krizių metu, išgyvenant momentą, kai, atrodo, niekas nebegali keistis, iš tikrųjų atsiveria naujos durys ir naujas meilės grožis.

<...>

Tikram grožiui taip pat reikia kontrasto. Tamsa ir šviesa papildo viena kitą. Net nokstančiai vynuogei reikia ne tik saulės, bet ir lietaus, ne vien dienos, bet ir nakties.

Mes, kunigai, tiek seni, tiek jauni, turime suvokti, kad reikalinga kančia ir krizės. Privalome ištvirti ir peržengti šią kančią. Tik šitaip gyvenimas tampa turtingesnis. Tikiu, kad tai, jog Viešpats į amžinybę pasiėmė savo kančios žymes, turi simbolinę vertę. Stigmos, reiškusios žiaurią kančią bei mirtį, šiandien užantspauduoja Kristaus pergalę, visapusišką tos pergalės grožį ir jo meilę mums. Tiek kunigai, tiek susituokę asmenys turime pripažinti – mums visiems reikia ištvirti kito niškumo, kito krizę, kai atrodo, kad likti drauge nebeįmanoma.

Vyrams ir žmonoms būtina išmokti eiti pirmyn drauge, taip pat iš meilės savo vaikams, kad naujai pažintų vienas kitą, iš naujo mylėtų vienas kitą giliau ir tikriau. Taigi ilgoje kelionėje, kur yra kančios, meilė iš tikro bręsta.

Man atrodo, kad mes, kunigai, galime taip pat mokytis iš susituokusiųjų būtent dėl jų kentėjimų ir aukų. Mes dažnai manome, kad celibatas pats savaime yra auka. Tačiau, suvokdami susituokusiųjų pasiaukojimą, pagalvojuime vien apie vaikus, kylančias problemas, baimes, kentėjimus, ligas, maištingumą, taip pat apie nelengvą kūdikių auginimą, kai beveik visuomet tenka praleisti bemieges naktis dėl jų verksmo, – aukotis turime mokytis iš jų, iš jų aukų. Sykiu būtina mokytis to, kad gražu yra bręsti per aukas ir šitaip darbuotis kitų išganymui.

<...> Jūs teisingai užsiminėte apie Susirinkimą, kuris teigė, jog Santuoka yra sakramentas kitų išganymui: pirmiausiai kito, vyro ar žmonos, bet taip pat vaikų, sūnų bei dukterų ir galiausiai – visos bendruomenės. Kunigystė taip pat bręsta per susitikimą.

Manau, mums derėtų įtraukti šeimas. Šeimos šventės man atrodo labai svarbios. Gera, kad šventės proga pasirodo šeima ir šeimos grožis. Net liudijimai – nors jie gal tam tikra prasme pernelyg madingi – kai kuriomis aplinkybėmis gali būti tikras skelbimas, pagalba mums visiems.

Baigdamas noriu pasakyti, jog man atrodo labai reikšminga tai, kad šventojo Pauliaus *Laiške efeziečiams* Dievo santuoka su žmonija per Viešpaties įsikūnijimą įvyksta ant kryžiaus, kur gimsta naujoji žmonija – Bažnyčia.

Krikščioniškoji santuoka gimė būtent iš šių dieviškųjų jungtųjų. Pasak šventojo Pauliaus, tai sakramentinis konkretizavimas to, kas įvyksta šiame didžiame slėpinyje. Taigi vis iš naujo turime mokytis ryšio, siejančio kryžių ir Prisikėlimą, kryžių ir Atpirkimo grožį, turime įsitraukti į šį sakramentą. Melskime, kad Viešpats padėtų skelbti šį slėpinį, išgyventi jį, mokytis iš sutuoktinių, kaip jie tai išgyvena, – padėtų išgyventi kryžių, kad pasiektume džiaugsmo ir Prisikėlimo momentus.

Apie jaunimo sielovadą

Benediktas XVI taip pat atsakė į klausimus apie jaunimo sielovadą: Kaip gali šiandienos kunigas skirti pirmąjį dėmesį jaunimui, turint omenyje jo didžiulį užimtumą? Kaip tarnauti jauniems žmonėms atsižvelgiant į jų pačių vertybių skalę?

Pirmiausiai norėčiau pabrėžti tai, ką jūs pasakėte. Per Pasaulio jaunimo dienas, taip pat kitus renginius, pavyzdžiui, Sekminių budėjimą, išaiškėja, kad jauni žmonės ieško Dievo. Jaunimas nori sužinoti, ar Dievas egzistuoja, ir suprasti, ką jis mums sako.

Nepaisant visų mūsų laikmečio sunkumų, jaunuoliai rodo tam tikrą geranoriškumą, taip pat entuziazmą. Todėl privalome daryti viską, ką galime stengdamiesi išlaikyti tą ugnį, pasirodančią tokiomis progomis kaip Pasaulio jaunimo dienos.

Ką daryti? Tai mūsų visų klausimas. Manau, kad būtent čia reikia įgyvendinti „integralią sielovadą“, nes iš tikrųjų ne kiekvienas parapijos klebonas gali tinkamai susidoroti su jaunimo sielovados užduotimis. Jam reikia parapijos ribas, taip pat kunigiškąjį darbą pranoktančio pastoracinio apaštalavimo, į kurį įsitraukia daugelis sielovados darbuotojų.

Man atrodo, kad, koordinuojant vyskupui, reikia rasti būdą, viena vertus, integruoti jaunuolius į parapiją, kad jie galėtų būti parapijos gyvenimo raugu; kita vertus, būtina pasirūpinti, kad tiems jaunuoliams pagelbėtų neparapinių struktūrų sielovados darbuotojai.

Šie du dalykai turi būti vykdomi ranka rankon. Reikia siūlyti jaunuoliams ne tik parapijoje, bet taip pat kitoje aplinkoje integruotis į vyskupijų gyvenimą, kuris vėliau nuosekliai reiškiasi taip pat parapijoje. Būtina raginti visas iniciatyvas šiomis kryptimis.

Manau, kad šiandien labai svarbi savanorystės patirtis. Gyvybiškai būtina nepalikti jaunuolių diskotekų malonei, bet pavesti jiems naudingas užduotis, kurias vykdydami jie pamatytų esą reikalingi ir suvoktų galį padaryti kažką gero. Jausdami impulsą padaryti kažką naudinga žmonijai, asmeniui ar grupei, jaunuoliai suvokia šį raginimą siekti rasti pozityvaus angažavimosi ir krikščioniškosios etikos kelią. Man atrodo labai svarbu, kad jaunuoliai iš tikrųjų rastų užduotis, parodančias, kad jie reikalingi, vedančias juos į pozityvų tarnavimą bei pagalbą, įkvėptą Kristaus meilės žmonėms, kad jie patys ieškotų šaltinių semtis stiprybės ir angažavimosi.

Kitą patirtį siūlo maldos grupės, kur jaunuoliai jaunatviškoje aplinkoje mokosi klausytis Dievo žodžio, pažinti Dievo žodį ir užmegzti ryšį su Dievu. Tai taip pat reiškia išmokti bendros maldos formos, liturgijos, kuri iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti jiems net neprieinama.

Jie sužino, kad Dievo žodis egzistuoja, nepaisydamas laiko atstumų jis eina mūsų pasitikti ir šiandien mums

kalba. Mes aukojame Viešpačiui žemės ir mūsų rankų darbo vaisius ir matome, kaip tai perkeičiama į Dievo dovaną.

Mes kalbame kaip vaikai Tėvui ir tuomet priimame paties Viešpaties dovaną. Gauname misiją eiti į pasaulį su šia Viešpaties buvimo dovana.

Naudingos būtų liturgijos mokyklos, kurias galėtų lankyti jaunimas. Gyvybiškai svarbu jauniems žmonėms sudaryti progą prisistatyti ir pasirodyti. Girdėjau, kad čia, Albano vyskupijoje, buvo pristatytas vaidinimas šv. Pranciškaus gyvenimo tema.

Angažuotis šia prasme reiškia trokšti įsigilinti į šv. Pranciškaus asmenybę, į jo laikmetį ir taip praplėsti savo paties asmenybę. Tai tik pavyzdys, galbūt kai kam neįprastas. Gali būti taip pat kitokia pamoka, padedanti išplėsti asmenybę, įžengti į krikščioniškosios tradicijos kontekstą, pažadinti troškimą geriau pažinti tuos šaltinius, iš kurių sėmėsi šis šventasis. Jis buvo ne tik aplinkos saugotojas ar pacifistas. Pirmiausiai šv. Pranciškus buvo atsivertėlis.

Su dideliu malonumu perskaičiau tai, kad Asyžiaus vyskupas, siekdamas išryškinti šį šv. Pranciškaus aspektą, minint 800 metų jo atsivertimo sukaktį norėjo paskelbti „atsivertimo metus“, kurie padėtų suvokti tikrąjį iššūkį.

Galbūt mes visi galime kažkiek įkvėpti jaunimą, padėdami suprasti atsivertimo reikšmę, susiedami tai su šv. Pranciškaus asmeniu ir ieškodami gyvenimą praplečiančio kelio. Pranciškus pirmiau buvo savotiškas „playboy“. Tuomet jis pajautė, kad to nepakanka. Jis išgirdo Viešpaties balsą: „Atstatyk mano namus“. Pamažu suvokė, ką reiškia statyti Viešpaties namus. Aš neturiu labai praktinių atsakymų, nes man tenka susidurti su tokiais misijomis, kur, ačiū Dievui, jaunimas jau būna suburtas. Tačiau man atrodo, kad šiandien būtina naudotis visomis bažnytinių judėjimų, draugijų, savanorių grupių ir kitokios jaunimo veiklos atskleidžiamomis galimybėmis. Taip pat reikia pristatyti jaunuolius parapijai, kad parapija susipažintų su jais.

Būtina puoselėti pašaukimus. Visą tą dalyką turi koordinuoti vyskupas. Man atrodo, kad pastoracijos darbuotojai atrandami per tą patį autentišką jaunų žmonių bendradarbiavimą ir ugdymą. Taip tampa įmanoma atverti kelią atsivertimui, Dievo suvokimo džiaugsmui, džiaugtis, kad Dievas mumis rūpinasi, kad galime jį pasiekti ir padėti kitiems „atstatyti jo namus“. Man atrodo, kad tokia galiausiai yra mūsų misija, kuri kartais būna sunki, tačiau galų gale labai graži: „statyti Dievo namus“ šiuolaikiniame pasaulyje. Bendradarbiaukime, kad tie mūsų laikų „Dievo namai“ augtų ir daugelis jaunuolių rastų kelią, vedantį į tarnavimą Viešpačiui.

Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės paveiklo Žemaičių Kalvarijoje vainikavimo iškilmės

Ypatingam ir labai svarbiam įvykiui – Žemaičių Kalvarijos stebuklingojo Dievo Motinos su Kūdikiu paveiklo vainikavimui popiežiaus Benedikto XVI birželio 23 d. Vatikane pašventintomis karūnomis – Telšių vyskupija rengėsi nuo liepos 23 d. Ta proga visoje vyskupijoje vyko Mariologinis kongresas.

Paveiklo vainikavimo iškilmė išvakarėse, spalio 7 dienos popietę, į Žemaičių Kalvariją rinkosi jaunimas. 17 val. didžiulis būrys jaunų žmonių Žemaičių Kalvarijos bazilikoje šlovino Dievą giesmėmis, klausėsi kun. br. Gedimino Numgaudžio OFM katechezės apie Dievo meilę žmogui ir kaip ta meilė padeda asmeniui išsiskleisti gyvenime.

Po katechezės iškilmingai šv. Mišių liturgijai vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Šv. Mišias taip pat koncelebravo nemažas būrys kunigų ir dekanatų jaunimo dvasios tėvai. Šv. Mišių metu giedojo jungtinis jaunimo choras.

Per pamokslą Telšių vyskupijos ganytojas J. Boruta SJ kreipėsi į jaunimą, pirmiausiai primindamas, kad į baziliką jaunimas yra susirinkęs Marijos Rožančinės dieną. Jis kvietė visus jaunus žmones melstis rožinio malda, cituodamas popiežių Joną Paulių II: „Atsigrežiu į jus, jaunuoliai: su pasitikėjimu vėl imkite į rankas rožinio vėrinį, iš naujo atverdami jį Šv. Rašto šviesai, harmonijoje su liturgija, jūsų kasdienio gyvenimo kontekste“. Ganytojas ragino jaunuolius mokytis iš Dievo Motinos Marijos gyventi ir melstis, mokytis tyloje kalbėtis su Dievu ir kalbant rožinį įsimąstyti į Jėzaus Kristaus ir jo Motinos Marijos gyvenimą.

Iš šeštadienio į sekmadienį naktį bazilikoje vyko Švč. Sakramento adoracija. Atskiromis nakties valandomis į adoraciją rinkosi vis kito dekanato jaunimas. Adoracijos metu buvo giedamos giesmės, psalmės, skaitomos Šv. Rašto ištraukos, dekanatų dvasios tėvai sakė homilijas. Iškilmėse ir visą naktį vykusioje Švč. Sakramento adoracijoje dalyvavo arti 600 jaunuolių iš visos vyskupijos.

Sekmadienio, t. y. spalio 8 d., rytą į Žemaičių Kalvarijos baziliką rinkosi gausūs tikinčiųjų būriai iš visos Lietuvos. Pasibaigus naktinei Švč. Sakramento adoracijai, tikintieji kalbėjo rožinį, buvo giedamos giesmės Švč. M. Marijos garbei, vedamos katechezės. Iškilmingoms 12 val. šv. Mišioms, kurių metu popiežiškosiomis karūnomis vainikuotas stebuklingasis paveikslas, vadovavo Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ. Šv. Mišias koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas, Vilkaviškio vyskupas R. Norvila, Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, vyskupai emeritai J. Žemaitis MIC, J. Preikšas, A. Vaičius, taip pat didelis būrys kunigų. Šv. Mišias, kurių metu giedojo jungtinis choras, tiesiogiai transliavo Marijos radijas.

Šv. Mišių pradžioje gausiai susirinkusius maldininkus pasveikino Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Šventojo Tėvo sveikinimą perskaitė apaštališkasis nuncijus arkiv. dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas: „Šventasis Tėvas siunčia širdingiausių sveikinimus dalyvaujantiems iškilmingoje Švč. M. Marijos *Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės* paveiklo vainikavimo iškilmėje ir linki, kad šis svarbus įvykis paskatintų dvasinį uolumą ir autentišką pamaldumą Išganytojo Motinai, meldžia brangiausių dangiškų dovanų šventų apeigų dalyviams, ypač kunigams ir jaunoms šeimoms, ir su džiaugsmu teikia visiems maldingą apaštališkąjį palaiminimą“.

Šventimai

Kaišiadorių vyskupijoje

Spalio 7 d. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis iššventino kunigais keturis Kaišiadorių vyskupijos diakonus – *Egidijų Kazlauską, Donatą Šukį, Marių Talutį ir Povilą Tekorių*.

Naujieji kunigai studijavo Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje ir įgijo teologijos bakalauro bei religijos mokslų magistro laipsnius.

Kun. *Egidijus Kazlauskas* paskirtas Širvintų šv. arkang. Mykolo parapijos vikaru, kun. Donatas Šukys – Molėtų šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaru, kunigas Marius Talutis ir kunigas Povilas Tekorius – Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo parapijos vikarais.

-KŠ-

Suspendavimas

2006 m. rugsėjo 19 d. dekretu Nr. 1015 Telšių vyskupijos kunigas *Arvydas Mačiulis*, gimęs 1974 m. sausio 20 d., kunigu iššventintas 1998 m. sausio 25 d., vadovaujantis bažnytinės teisės 1371, 2° kanonu, suspenduojamas *a divinis*. Jam uždraudžiama atlikti bet kurias kunigiškas pareigas.

-T-

Į Tytuvėnus sugrąžintas Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas

Spalio 1 d. į Tytuvėnų bažnyčią po restauracijos sugrąžintas Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas. Rugsėjo 28 d. vienas gražiausių ir vertingiausių iš Lietuvoje esančių Dievo Motinos atvaizdų – XVII a. pr. Tytuvėnų Švč. Mergelės Marijos bažnyčios didžiojo altoriaus paveikslas Švč. *Mergelė Marija su Kūdikiu* – buvo pristatytas Lietuvos dailės muziejuje surengtoje spaudos konferencijoje.

Restauratorių dėmesį į paveikslą 2003 m. atkreipė Tytuvėnų klebonas Vytautas Butkus. Lietuvos dailės muziejaus specialistai – restauratorė Jantina Bilotienė, Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys ir jo pavaduotoja, P. Gudyno restauravimo centro vadovė Jūratė Senvaitienė – nusprendė, jog paveikslą būtina restauruoti. Šiaulių vyskupui pritarus, Ty-

tuvėnų Madona buvo nuvežta į Prano Gudyno restauravimo centrą. Ketverių metų trukusio nelengvo darbo ėmėsi šio centro tapybos dirbtuvių vadovas Algimantas Vaineikis. Tame pačiame centre restauruoti ir dailaus darbo kalstytais augaliniais motyvais papuošti sidabruoti paveikslų apkaustai.

Dangiškosios Motinos su Kūdikiu paveikslų gražinimas sutapo su Tytuvėnuose švenčiamais Šv. Pranciškaus Asyžiečio atlydais. Į iškilmes atvykusį Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį miestelio centre sutiko valdžios atstovai, prie bažnyčios – Tytuvėnų klebonas ir parapijiečiai. Vaikai Šiaulių vyskupijos ganytoją pasveikino poezijos posmeliu bei gėlių žiedais. Po iškilmingos procesijos aplink Kristaus laiptų koplyčią vyskupas pašventino į pagrindinį bažnyčios altorių gražintą paveikslą. Per pamokslą ganytojas sakė, jog Dangiškosios Motinos ir Kūdikio atvaizdas patraukia kiekvieno žvilgsnį. Mažu Kūdikėliu į žemę atėjęs Jėzus Kristus trokšta, kad jo nebijotume, kad jį mylėtume. Mene atskleidžiantis Marijos grožis yra jos šventumas. Kitokio grožio, kaip Dievo valios vykdymas, negali būti. „Kaip restauratorius ketverių metų kruopščiai darbavosi, atgaivino dangiškosios Motinos Marijos grožį šitose medžio lentose, taip mes kiekvienas šią dieną turime tapti gyvuoju restauratoriumi, atnaujinančiu savo širdyse Dievo paveikslą ir panašumą“, – sakė vysk. E. Bartulis tikintiesiems.

Po šv. Mišių kalbėjęs Romualdas Budrys sakė, kad pačius restauratorius paveikslas nustebino itin didele menine verte. Šį meno kūrinį Tytuvėnų bažnyčios altoriui XVII a. pradžioje užsakė vyskupas Eustachijus Valavičius. Autorius nežinomas, tačiau neabejojama, kad tai buvo vienas žymiausių LDK menininkų.

Šiaulių vyskupas E. Bartulis iškilmingai įteikė padėkas visiems prisidėjusiems prie Dievo Motinos paveikslų atnaujinimo bei gražinimo į Tytuvėnų šventovę. Dėkota ir šv. Mišių metu giedojusiems choristams – Lietuvos geležinkelių mišriam chorui „Draugystė“ (vadovas R. Kazlauskas) bei Kauno tremtinių ir politinių kalinių chorui „Margeris“ (vadovas V. Kazlauskas).

Po pietų jau nauju grožiu spindinčio paveikslu artumoje vyko klasikinės muzikos koncertas „Ave, Marija“. Tytuvėnų seniūno Romualdo Čerkaus-

Savo pamoksle Telšių vyskupas J. Boruta SJ susirinkusiesiems priminė paveikslu ir šventovės istoriją, kalbėjo apie šeimų krizę Lietuvoje. Maldininkams ir visiems iškilmių dalyviams vyskupas priminė, kaip stebuklingajam paveiksliui buvo paskirtas Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės titulas: „Popiežių Benediktą XVI sudomino pasakojimas, kad Žemaičių Kalvarijos šventovę, ypač Didžiųjų atlydų metu, pamėgo jaunos šeimos, sutuoktiniai kartu su savo vaikais eina Kryžiaus kelią, meldžiasi prie stebuklingojo paveikslu. Taip šių pokalbių metu išsikristalizavo šio paveikslu, šiais laikais patraukiančio jaunų šeimų širdis ir sielas, titulas. [...] Karalienė turi būti pripažinta mūsų valdovė – rodanti kryptį ir būdą, kaip mes žengiame pirmyn į ateitį. Marija pati savo gyvenimu mums parodė pavyzdį, kuriuo mes turime sekti“. Telšių ganytojas kvietė visas šeimas būti krikščioniškumo židiniais jaunajai kartai. Būtent darniose krikščioniškose šeimose jauni žmonės „mokomi žengti tikrojo gyvenimo keliu“, baigdamas pamokslą sakė vyskupas.

Po pamokslo Telšių vyskupo sekretorius kan. bažn. t. lic. Remigijus Saunorius susirinkusiesiems perskaitė dokumentą, kuriuo buvo suteiktas paveiksliui Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės titulas ir popiežiaus Benedikto XVI įgaliojimas Telšių vyskupui J. Borutai SJ paveikslą vainikuoti paties popiežiaus pašventintomis karūnomis. Pašlakstęs švęstu vandeniu karūnas apaštališkasis nuncijus įteikė Telšių vyskupui J. Borutai, kuris paveikslą ir vainikavo.

Po iškilmingų šv. Mišių Žemaičių Kalvarijos miestelio gatvėmis ėjo Eucharistinė procesija. Po to bazilikoje Telšių vyskupas J. Boruta SJ paskelbė dekretą, kuriuo, gavęs Dvasininkų kongregacijos pritarimą, prie Žemaičių Kalvarijos bazilikos įsteigė kolegine kanauninkų kapitulą ir į ją paskyrė penkis Telšių vyskupijos kunigus: kun. mgr. Joną Ačą, kun. teol. lic. Vygintą Gudeliūną, kun. eduk. m. lic. Rimantą Gudlinkį, kun. teol. lic. Andriejų Sabaliauską ir kun. bažn. t. lic. Remigijų Saunorių.

Atsisveikindamas Telšių vyskupas kvietė maldininkus nuolat lankyti šventovę ir atvykti pasimelsti prie stebuklingojo Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės paveikslu. Kiekvieną šeštadienį šioje šventovėje aukotojų intencijomis aukojamos šv. Mišios prašant šeimoms Dievo Motinos užtarimo.

Po visų iškilmių vyskupai, kunigai bei visi svečiai rinkosi į Žemaičių Kalvarijos parapijos namus, kur vyko nuotaikinga agapė.

-kasab-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 4 d. įvyko eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jo pradžioje Vilniaus dekanas kun. Medardas Čeponis, visų vyskupijos kunigų vardu pasveikinęs kardinolą A. J. Bačkį iššventinimo vyskupu 18 metų proga, sakė, kad kunigai džiaugiasi turėdami tokį ganytoją, linkėjo sveikatos ir Dievo palaimos. Kardinolas, dėkodamas už pasveikinimą, taip pat sakė džiaugijasis savo bendradarbiais kunigais, kvietė bendradarbiauti ir būti solidariniams tarpusavyje ir su vyskupu. Kardinolas prisiminė savo iššventinimo vyskupu dieną. Popiežius Jonas Paulius II, iššventindamas jį vyskupu, raginęs sekti šv. Pranciškaus, kuris tikrai pažino Kristaus slėpinį ir iš jo sėmėsi vidinės laisvės skelbti Evangeliją, pavyzdžiu. „Viešpats bus šalia tavęs, kad nesvyruotum, duos tau nuolankumo, drąsos, vidinės laisvės“, – sakė tada popiežius naujajam vyskupui A. J. Bačkui. Per iššventinimo šv. Mišias popiežius tada prisiminė ir Lietuvą, lietuvių tautą pavadindamas jam „ypač brangia“.

Kardinolas taip pat pasveikino brolius pranciškonus, mininčius jų įkūrėjo ir globėjo Šv. Pranciškaus dieną. Kun. Julius Sasnauskas, remdamasis ištrauka iš evangelijos pagal Morkų, kalbėjo apie Jėzaus reiklumą ir švelnumą. Prieš pateikdamas turtingajam jaunuoliui radikalų reikalavimą perduoti visa, ką turi, Jėzus meiliai pažvelgė į jį. Be šio švelnaus Jėzaus žvilgsnio tas radikalus reikalavimas taptų neįvykdomas. Taip pat kunigystės pareigos ir Bažnyčios tarnystė būtų per sunkios, jei ne tas meilus ir visur mus lydintis Jėzaus žvilgsnis. Anot kun. J. Sasnausko, Jėzaus pavyzdžiu ir kunigai turi mokėti su meile ir švelnumu atlikti savąją „žmonių žvejų“ tarnystę. Jo teigimu, ne nepriekaištingai sudėliotos taisyklės, o Bažnyčios gebėjimas „meiliu žvilgsniu“ apglėbti pasaulį daro jos mokymą galingą. Kun. Julius taip pat pabrėžė, kad šis „meilus žvilgsnis“ nėra konformizmas ir kad su meile žvelgti į pasaulį nereiškia pataikauti siekiant populiarumo. Riba tarp šių dalykų yra labai trapi. „Gal kelrodis šiame kelyje galėtų būti senas Bažnyčios principas – sielų gerovė, jų gelbėjimas?“ – klausė kalbėtojas.

Susirinkime kalbėjęs Aušros Vartų šventovės klebonas mons. J. Kasiukevič pristatė artėjančių Marijos Aušros Vartų Gailestingumo Motinos globos atleidų programą. Atlaidai vyks nuo lapkričio 11 iki 19 d. Šiemet visų atleidų intencija – malda už tuos, kurie rengiasi šeimos gyvenimui. Susidūrus su nerimą keliančiu skyrybų gausėjimu, klebonas siūlo atkreipti dėmesį į pasirengimo santuokai ir šeimos gyvenimui laikotarpį. Kiekviena atleidų diena bus skirta temai, susijusiai su pasirengimu šeimai ir šeimos gyvenimui. Klebonas nuoširdžiai ragino visus kunigus pačius dalyvauti atlaiduose ir sykiu paakinti tikinčiuosius.

Susirinkime kalbėjęs Vilniaus arkivyskupijos jaunimo sielovadininkas ir Jaunimo centro darbuotojai dėkojo visiems kunigams, padėjusiems organizuoti ir įgyvendinti Vilniaus arkivyskupijos jaunimo dienų programą, tarp jų – Trakų klebonui kun. Valdui Girdžiui ir kurijos kancleriui kun. Ričardui Doveikai. Ypač dėkota kardinolui A. J. Bačkiiui už visokeriopą palaikymą ir dalyvavimą. Kardinolas piligriminio kelio atkarpą nuo Lentvario iki Trakų ėjo pėsčiomis kartu su jaunimu. Jaunimo centro darbuotojai, supažindinę su ateinančių metų pirmojo ketvirčio renginiais jaunimui, ypač atkreipė dėmesį į seminarą apie pašaukimą „Atrask savo vietą gyvenime“. Šis seminaras kartojamas, nes pernai sulaukė didelio pasisekimo.

Taip pat priminta, kad kitų metų birželio 30 – liepos 1 d. Klaipėdoje vyks Lietuvos jaunimo dienos. Siekiant, kad tai būtų ne tik gražus susitikimas ir šventė, bet ir dvasinės brandos kelias, parengta pasiruošimo šioms dienoms programa, išleistas lankstinukas, kas mėnesį numatyti 4 susitikimai, kurių metu jauni žmonės kartu melsis ir gilinsis į Jaunimo dienų temą. Jaunimo centro darbuotojai kvietė kunigus paraginti jaunimą ištraukti į šią pasirengimo programą.

Į susirinkimo pabaigą atvykęs apaštališkasis nuncijus arkiv. P. S. Zurbriggenas pasveikino visus susirinkimo dalyvius, ypač Šv. Pranciškaus dieną mininčius brolius pranciškonus, palinkėjo šiuo šventuoju sekti, mokantis iš jo nuolankumo ir neturto. Nuncijus, pasveikinęs kardinolą A. J. Bačkį vyskupystės 18 metinių proga, sakė turįs su kardinolu tą patį šventimų „genealoginį medį“, nes jie abu buvo iššventinti vyskupais popiežiaus Jono Pauliaus II.

-kžv-

Prel. M. Krupavičiaus perlaidojimas Kaune

Rugsėjo 23 d. Kaune, paminklinės Kristaus Prisikėlimo bažnyčios šventoriuje, perlaidoti į Lietuvą iš Čikagos rugsėjo 20 d. pargabenti prelado Mykolo

ko teigimu, atleidų bei paveikslų grąžinimo diena buvusi neeilinė Tytuvėnų bendruomenei ir miestelio svečiams. „Iš tiesų gal net nesitikėjome, kad paveikslas grįš toks nepaprastai gražus, švytintis“, – sakė Tytuvėnų seniūnas.

-irat-

Kryžių kalne viešėjo vienuolės iš Broktono

Rugsėjo 15 d. Kryžių kalne lankėsi devynios Sopulingosios Motinos ir nukryžiuotojo Jėzaus vargdienių seserų kongregacijos seserys ir kunigas Josephas Fraticas. Čia juos pasitiko Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Šiaulių vyskupijos kancleris kun. Remigijus Čekavičius. Vysk. E. Bartulis aukojo šv. Mišias svečių intencijomis. Pamokslą sakė kunigas Josephas Fraticas kalbėjęs apie kryžių. Buvęs nevilties ir griovimo ženklų, kryžius per Kristaus kančią tapo vilties, stiprybės ir drąsos simboliu. Sopulingosios Motinos ir nukryžiuotojo Jėzaus vargdienės seserys, pasirinkdamos vienuolystės kelią, kunigo žodžiais, irgi prisiėmė kančią, kad aplinkiniams žmonėms padėtų įgyti vilties, stiprybės, drąsos.

Seserys į Lietuvą atvyko iš Broktono, JAV. Kartu svečiavosi ir būrelis pasauliečių – giminaičių, pažįstamų. Daugelis jų gerai ar net labai gerai kalba lietuviškai. Ši Amerikos lietuvių kelionė buvo ir turistinė, ir piligriminė. Rugsėjo 12–20 d. keliaudamos po Lietuvą, lankydamosi Vilniuje, Kaune, Palangoje, Druskininkuose, tėvų gimtosioje vietoje, seserys labiausiai džiaugėsi aplankytomis šventovėmis bei ten aukotomis šv. Mišiomis. Į Lietuvą seserys atvyksta jau ketvirtą kartą. Prieš dvejus metus kartu su Šiaulių ganytoju vysk. E. Bartuliu Kryžiaus kalne jos pastatė kryžių kongregacijos įkūrėjo kun. Alphonsus Maria CP atminimui.

Šių seserų kongregaciją įsteigė kun. Alfonsas Urbonavičius, gimęs Lietuvoje 1884 m. Paauglystėje rizikuodamas gyvybe jis iš Prūsijos gabendavo draudžiamas lietuviškas maldaknyges bei laikraščius. Priverstas emigruoti į Ameriką, įstojo į Šv. Anos vienuolyną Pensilvanijoje. Ten gyvendamas, tėvas Alfonsas CP stengėsi padėti tautiečiams imigrantams, netikėtai tapusiems našlaičiais, benamiais, našlėmis. Svarbiausia kunigo misija buvo malšinti skausmą, kilusį susidūrus su

priešišku nusistatymu, nesusiprati-
mais, nepriteklumi bei kitais sunku-
mais. Dirbdamas misijose, tėvas Alfon-
sas pastebėjo neatidėliotiną moterų
kongregacijos, kuri rūpintųsi našlai-
čiais ir senomis, savimi nebegalinčio-
mis pasirūpinti našlėmis, reikmę. Taip
1924 m. buvo įsteigta Sopulingosios
Motinos ir nukryžiuotojo Jėzaus varg-
dienių seserų kongregacija. Penkios
iš šešių pirmųjų seserų buvo lietuvės.
1945 m., pakviestos arkivyskupo Ri-
chard'o Cushing'o, dalis kongregaci-
jos seserų įsikūrė Broktone. Čia jos
įsteigė pradinę mokyklą bei slaugos
namus, kur dabar ir darbuojasi.

Iš Kryžių kalno, palikę čia atsivežtus
kryželius, svečiai iš Broktono išvyko į
Šiluvą.

-irat-

„Meilės kelionė“ Lietuvoje

Rugsėjo 7–20 d. Lietuvoje kartu su
lengvąjį roką grojančia grupe „Sarah“
iš Vokietijos lankėsi ir koncertavo „Tai-
kos muzikantai“ iš Šventosios Žemės.
Tai jų bendras projektas, pavadintas
„Meilės kelionė“. „Dabar yra tinkamas
metas *Meilės kelionei* dėl sunkumų
Šventojoje Žemėje“, – sakė „Sarah“
muzikantas Elijas.

Elijas (vokietis) ir Jennifer (austė) –
grupės „Sarah“ muzikantai – Lietuvo-
je lankosi jau nebe pirmą kartą, turi
čia būrį savo gerbėjų. Nabilas, Samia
ir Oferis – „Taikos muzikantai“, savo
muzika teigiantys, kad žydai ir arabai
gali taikiai gyventi kartu. Nabilas ir Sa-
mia – arabai iš Nazareto, gyvenantys
krikščioniškoje bendruomenėje. Of-
eris Golany – žydas, su šeima gyvenan-
tis Jeruzalėje. Buvęs kareivis nuspren-
dė ginklą pakeisti į gitarą ir skatina tai
daryti kitus. Susitikę Šventojoje Žemė-
je abiejų grupių nariai kartu organiza-
vo koncertus Europoje.

Rugsėjo 8–10 d. savo koncertine pro-
grama „Meilės kelionė“ projekto da-
lyviai prisidėjo prie Šiaulių ganytojo
organizuojamos piligriminės kelionės
Kryžių kalnas – Šiluva. Abu vakarus
piligrimai turėjo galimybę pasiklausyti
dainų anglų, hebrajų, arabų kalbo-
mis. Nabilas sakė, jog labiausiai jį nu-
stebino piligriminiame žygyje daly-
vaujantys kareiviai. Jie buvo be šau-
tuvų. „Šventojoje Žemėje visi karei-
viai gerai ginkluoti“, – dalijosi savo
įspūdžiais svečiai iš Jeruzalės, kvies-
dami piligrimus kartu su jais melstis

Krupavičiaus (1885–1970) palaikai. Vykdamas šviesaus atminimo mirusiojo
valią, į tėvynę amžinajam poilsiui po daugiau kaip trijų dešimtmečių sugrįžo
iškilus dvasininkas ir Lietuvos valstybės veikėjas. Prel. M. Krupavičius buvo
Lietuvos Steigiamojo Seimo, I, II ir III Seimo narys, ilgametis Krikščionių de-
mokratų partijos vadovas, nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio ministras,
sumanęs ir įgyvendinęs žemės reformą. 1940 m. Sovietų Sąjungai okupavus
Lietuvą, vyskupų pavedimu perdavė jos vyriausybei memorandumą, kuria-
me stengėsi apginti Katalikų Bažnyčią nuo persekiojimų. 1942 m. įteikė me-
morandumus vokiečių valdžiai dėl Lietuvos kolonizacijos bei žydų žudymo
(kartu pasirašytus signataro prezidento Kazio Griniaus ir buvusio žemės
ūkio ministro Jono Aleksos). Vokiečių okupacinės valdžios 9 mėnesius buvo
įkalintas Tilžės kalėjime, o vėliau internuotas Regensburgo basųjų karmelitų
vienuolyne. 1945–1955 m. prel. M. Krupavičius vadovavo Vyriausiajam Lie-
tuvos išlaisvinimo komitetui (VLIK). Gyvendamas Amerikoje įkūrė Pasaulio
lietuvių bendruomenę (PLB). 2006 m. prel. M. Krupavičius apdovanotas (po
mirties) Vyčio kryžiaus ordino Didžiojo kryžiumi.

Perlaidojimo ceremonija prasidėjo šv. Mišiomis Kristaus Prisikėlimo baž-
nyčioje, kur buvo pašarvoti prel. M. Krupavičiaus palaikai. Eucharistijos
liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevi-
čius, koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Vilkaviškio vyskupas
Rimantas Norvila, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Kauno ar-
kivyskupo augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, Vilkaviškio vyskupas
emeritas Juozas Žemaitis MIC, apaštališkasis protonotaras Vincas Jonas
Bartuška, prelatas Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, kan. Kęstutis Že-
maitis, mons. Arūnas Poniškaitis, taip pat būrys arkivyskupijos kunigų.

Šv. Mišiose dalyvavo LR Seimo pirmininkas Viktoras Muntianas, darbo
grupės prel. M. Krupavičiaus palaikų perlaidojimui vadovė, LR žemės
ūkio ministrė Danutė Kazimiera Prunskienė, Kauno miesto meras Arvy-
das Garbaravičius, minėtosios darbo grupės vadovo pavaduotojas, Kau-
no vicemeras Kazimieras Kuzminskas, kiti valdžios atstovai, Krikščionių
demokratų partijos nariai, jaunieji ateitininkai, prelatas artimieji, gausus
miestiečių būrys.

Pamokslą pasakęs arkiv. Sigitas Tamkevičius prel. M. Krupavičiaus gyvenim-
ą palygino su gerąja Evangelijoje minima žeme, atnešusia puikių vaisių, ir
kvietė atsisveikinimo pamaldų dalyvius mokytis iš jo mylėti savo tėvynę ir
jaustis atsakingiems už jos dabartį ir ateitį. Arkivyskupas minėjo prelatą
tėvus, ypač pagarbiai – motiną, išauginusius didį Lietuvos sūnų. Ganytojas
priminė jo jaunystės studijas Seinuose, Petrapilyje, išstudijuotą Bažnyčios
socialinį mokymą, kuriuo jis grindė savo kaip valstybininko veiklą. Prel. M.
Krupavičius, „nepataisomas lietuvis“, siekęs tautos nepriklausomybės visą
savo gyvenimą, yra, pasak arkivyskupo, „pavyzdys, koks nuostabus gali
būti žmogaus gyvenimas, statomas ant Evangelijos pamatų“.

Po šv. Mišių prasidėjo perlaidojimo apeigos. Asistuojant Lietuvos kariuo-
menės garbės sargybos kuopos kariams ir grojant Karinių oro pajėgų or-
kestrui, karstas su prelatu palaikais iškilminga eisena palydėtas aplink
bažnyčią prie kapo duobės šventoriuje. Atsisveikinimo kalbas pasakė LR
Seimo pirmininkas V. Muntianas, LR žemės ūkio ministrė D. K. Prunskie-
nė, vicemeras K. Kuzminskas, Išeivijos krikščionių demokratų partijos ge-
neralinis sekretorius Pranas Povilaitis, apaštališkasis protonotaras Vin-
cas Jonas Bartuška, prelatas M. Krupavičiaus seserėčia mokytoja Genovai-
tė Jarumbavičiūtė. Visi kalbėjusieji minėjo prelatą nuopelnus tautai, dėko-
jo už jo meilę tėvynei ir išreiškė džiaugsmą, kad jo noras būti palaidotam
tėvyneje po daugybės metų įvykdomas. Pabaigoje sugiedotas Lietuvos val-
stybės himnas.

Prisikėlimo bažnyčios konferencijų salėje atidaryta paroda „Mylėk... Tėvyne – už save labiau“ prel. M. Krupavičiui atminti. Ją galima aplankyti sekmadieniais 12–14 val.

-kasp-

Lietuvos Caritas bendradarbių viešnage

Rugsėjo 18–23 d. Lietuvos Caritas administracijos ir projektų darbuotojai apsilankė Latvijos, Estijos ir Suomijos Caritas centruose, susipažino su šiaurės kaimynų ir kolegų darbu, veiklos specifika, pristatė lietuviškąją Caritas patirtį. Išvykoje dalyvavo Lietuvos Caritas generalinis direktorius kun. Robertas Grigas, jo pavaduotoja Janina Kukauskienė, ekonomas Saulius Kelpšas, Caritas „Slaugos namie“, „Pagalbos prostitucijos aukoms“, „Kalinių globos“ projektų darbuotojai Jūratė Jazukevičiūtė, Kristina Virbašiūtė, Vytautas Ilevičius.

Rygoje svečius iš Lietuvos maloniai sutiko Latvijos Caritas direktorius, Rygos kunigų seminarijos prefektas kun. Edgars Cakuls. Jis apibūdino latvių Caritas veiklą ir problemas. Latvijos Caritas būstinė įsikūrusi Rygos kunigų seminarijos patalpose. Šalyje, kur pagal oficialią statistiką katalikai sudaro apie 38 proc., yra keturios vyskupijos (Rygos, Liepojos, Jelgavos, Rezeknės-Aglonos). Latvijoje dar nėra išplėto vyskupijų ir parapijų Caritas tinklo: veikia tik centrinis Caritas biuras Rygoje ir skyriai kai kuriose parapijose. Aktyviai bendradarbiaujama su kitomis krikščioniškomis ir valstybinėmis, savivaldybių socialinės veiklos struktūromis. Lietuviai aplankė Rygos neįgalaus jaunimo socialinį centrą „Bernu oaze“ („Vaikų oazė“), kur globojami ir savarankiškam gyvenimui rengiami fiziškai ir psichiškai neįgalūs jaunuoliai, susipažino su stačiatikių krikščionių NVO „Rigas pilsetas misija“ („Rygos miesto misija“), teikiančia įvairią pagalbą nepilnamečiams kaliniams. Susitarta dėl latvių kolegų apsilankymo analogišką veiklą vykdančiose Lietuvos Caritas ir NVO įstaigose spalio mėnesį.

Taline lietuvius priėmė Estijos Caritas ilgametė vadovė, buvusi sovietmečio politkalinė, pirmoji nepriklausomybę atgavusios Estijos vidaus reikalų ministrė p. Lagle Parek. Kadangi katalikai Estijoje yra mažuma (apie 5000 iš 1,3 mln. gyventojų), Caritas dauguma savo projektų vykdo drauge su kitomis organizacijomis. Orientuojamasi į pagalbą šeimoms, net ekologinę veiklą. Lietuvos Caritas delegacijai buvo pristatytas estų kolegų vadovaujamas Šeimos centras („Perekuskus“), kur globojamos, buitės ir motinystės įgūdžių mokomos sunkumus patiriančios mamos su vaikais. Užsiėmimų metu taip pat mokomasi iš panaudotų medžiagų – drabužių, audinių, namų apyvokos daiktų – pasigaminti gražių ir buičiai naudingų dalykų. Įstaiga dirba dienos centro principu ir, nors įsikūrusi „ne elitiniame“ Talino rajone, dėl jaukiausiai įrengtų patalpų ir šiltos bendravimo atmosferos yra tokia populiari, kad, darbuotojų teigimu, į ją noriai ateina ir geriau besiverčiančios šeimos su vaikais iš tolimesnių kvartalų.

Keltu Helsinkį pasiekusią Lietuvos Caritas grupę pasitiko Suomijos Caritas bendradarbė p. Maila Berchtold. Lietuviai apsilankė suomių kolegų centriniame biure Helsinkio senamiestyje, susipažino su Katalikų Bažnyčios karitatyvine veikla diasporos sąlygomis. Katalikai sudaro apie 0,16 proc. liuteroniškos ir ortodoksiškos Suomijos gyventojų (apie 8000 iš 5,2 mln. gyventojų). Kadangi Suomija yra viena iš 15 turtingiausių pasaulio šalių, ir vidinės ekonominio skurdo bėdos daugiau ar mažiau įveiktos, katalikiškasis Caritas teikia pagalbą skurstančioms Trečiojo pasaulio šalims. Vykdomi dideli pagalbos projektai Indijoje, Ugandoje ir Bolivijoje. Indijoje, Tamilu Nado valstijoje, Suomijos Caritas reguliariai aprūpina darbu, t. y. suteikia pragyvenimo galimybę, 300 moterų iš labiausiai socialiai

už taiką Šventojoje Žemėje ir visame pasaulyje.

Rugsėjo 11 d. koncertuota Šiaulių miesto kultūros namuose. Koncerte dalyvavo projekto dalyvius į Lietuvą pakvietęs Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Šį bei kitus koncertus Panevėžyje, Šiluvoje, Salantuose, Klaipeidoje, Gargžduose, Kaune, Marijampolėje ir galiausiai Vilniuje organizavo Šiaulių vyskupijos katalikų evangelizacijos centras, bendradarbiaudamas su judėjimu už taiką „Jemeal“ ir Lietuvos miestuose veikiančiomis organizacijomis. Centro direktorius – Juozas Dapšauskas.

„Meilės kelionės“ projekto dainos skatina atkreipti dėmesį į pasaulio problemas. „Iš Lietuvos vyksiu į Kongą, – sakė Elijas. – Net negalite įsivaizduoti ten siaučiančių problemų: karas, badas, skurdas... bet jie gerbia vaikus ir gerbia negimusią gyvybę“. „Gyvybę suteikia Dievas, todėl negalime jos atmesti“, – skambėjo dainoje „Nustok žaisti gyvenimu“. Ji buvo skirta visiems Europos politikams. Koncertuose populiariamos krikščioniškosios vertybės. Prie dainos „Magnificat“ prisideda ir nekrikščionis Oferis Golany, pristatantis klausytojams žydišką kultūrą. Nei skirtingos tautybės, nei skirtingi tikėjimai netrukdo šio projekto nariams kartu ieškoti Dievo valios ir dainomis prisidėti prie meilės kultūros.

-irat-

Ministrantų stovyklos vadovų seminaras

Rugsėjo 29 – spalio 1 d. Nidoje vyko Vilkaviškio vyskupijos ministrantų stovyklos vadovų seminaras. Jame įvertinta Nemunaičio stovyklavietėje vykusi vyskupijos ministrantų stovykla, kurios tema buvo „Ciklas“ (liturginiai metai). Dirbant bendroje grupėje, grupelėse ir individualiai apibendrinta patirtis, pasidalyta išvalgomis, kurios ateinančiais metais galėtų padėti pasiekti dar geresnių rezultatų.

Stovyklos pabaigoje užpildytų vadovų ir vaikų anketų suvestinės padėjo racionaliai įvertinti tai, kas buvo gerai ir kas keistina ar taisytina. Džiugina, jog stovyklos dalyviams liturginių metų tema buvo labai svarbi ir aktuali. Katechezės padėjo labiau įsigilinti į Eucharistijos slėpinį. Taip pat parinkta ateinančių metų stovyklos tema – „De-

šimt Dievo Įsakymų“. Seminare aptartos svarbiausios aktualijos – Eucharistijos šventimas, katechezės ir stovyklos temos perteikimas vaikams. Įvertinama savo darba, vadovų komanda atkreipė dėmesį į paprastą, vaikams suprantamą stiliumi ir kalba perteikiama, juos ugdančią katechezę bei kitus su Bažnyčios mokymu ir liturgijos šventimu susijusius dalykus. Taip pat pasidžiaugta nuoširdžiu ir realiai juntamu vyskupijos ganytojo vysk. Rimanto Norvilos rūpinimusi ir dalyvavimu stovykloje.

Stovyklos vadovų komanda meldėsi Nidos katalikų bažnyčioje, kurioje juos labai mieliai ir draugiškai sutiko parapijos bendruomenės vadovas kun. Rimvydas Adomavičius ir parapijiečiai.

-sz-

Keliais žodžiais

Panevėžys. Panevėžio vyskupijos Šeimos centre tęsiama išsiskyrusiųjų sielovada. Tai – miesto savivaldybės finansuojamas projektas. Pradedama rinkti nauja norinčiųjų dalyvauti savitarpio pagalbos grupė. Užsiėmimus nuo spalio 10 d. iki gruodžio 12 d. antadieniais ves psichologė-psichoterapeutė Jolanta Ribačevskaitė, kun. Albertas Kasperavičius. Kviečiami visi, kurie išgyvena skyrybų netektį, jaučia skausmą, nevirtį ar pyktį buvusiam su-tuoktiniui. Pokalbis su žmonėmis, turinčiais panašios patirties ir jau suradusiais sielos ramybę ar dar jos tebeieškančiais, padrasinantis kunigo žodis padės geriau suprasti ir įvertinti susidariusią situaciją ir surasti išeitį.

-P-

Kaišiadorys. Kiekvieną spalio mėnesio sekmadienį 15.30 val. Guronų kaime (Žaslių sen., Kaišiadorių r. sav.) vyksta Rožinio slėpinių kelio pamaldos – rožinio malda, kartu apvaikš-čiojant rožinio slėpinių kopyltėles. Guronų kaime, Žaslių parapijoje, kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškėje, kuriamame Rožinio slėpinių parke esančias penkias Rožinio slėpinių kelio kopyltėles su freskomis, vaizduojančiomis biblines scenas bei Lietuvos katalikų gyvenimo istorinius įvykius, ir Švč. Mergelės Marijos statulą šių metų rugpjūčio 5 d., minint Kaišiadorių vyskupijos 80-mečio sukaktį, pašventino Kaišiadorių vyskupas.

-KŠ-

pažeminto – vadinamųjų „jokiai kantai nepriklausančių“, „bekasčių“, – sluoksniu. Ugandoje suomių aukomis įrengtos valgyklos mokyklose ir nuolat maitinama apie 12 tūkst. neturtingų vaikų. Suomijos Caritas aktyviai bendradarbiauja su Užsienio reikalų ministerija. Kasmet ministerija skiria keletą milijonų eurų iš „Plėtros pagalbos“ programų Caritas humanitariniams projektams užsienio šalyse – su sąlyga, kad Caritas į bendrąjį projekto biudžetą įneša apie 15 proc. savo lėšų. Šios lėšos surenkamos per kasmetines Caritas rengiamas viešas rinkliavas, muges ir pan. Taip pat praktikuojama „globėjų per atstumą“ sistema: pvz., suomių karitatyvinio tinklo darbuotojai mokyklų tėvų susirinkimuose papasakoja apie Ugandos moksleivių maitinimo projektą ir tėvai išsipareigoja per metus kas mėnesį pervesti po 50 eurų vieno afrikiečio moksleivio maitinimui.

Šalia kitų religinių ir kultūrinių įžymybių, Helsinkyje svečiavęsi lietuviai aplankė Didvyrių kapines, kur palaidotas legendinis suomių maršalas Gustavas Mannerheimas ir 1939–1940 m. Žiemos kare žuvusieji Suomijos gynėjai. Šiame kare Suomija didvyriškai pasipriešino pagal Ribentropo-Molotovo sąmokslą pradėtai sovietų agresijai, neteko apie 100 tūkst. karių ir didelių teritorijų, tačiau apgynė savo nepriklausomybę.

Lietuvos Caritas bendradarbiai aptarė galimybę ateinančių metų pradžioje surengti Lietuvoje Baltijos regiono, galbūt Baltarusijos, Rusijos ir Ukrainos Caritas organizacijų bei NVO praktinę konferenciją pagalbos AIDS ligoniams ir prekybos moterimis aukų tema. Planuojama į numatomą konferenciją pasikviesti žinomą tarptautinio Caritas tinklo ekspertą AIDS ligonių klausimais kun. Vitello. Pasiūlymą kaimyninių kraštų Caritas bendrijos priėmė labai palankiai.

-lci-

Nauji leidiniai

Mažoji Sesuo Jėzaus Ona. Charles de Foucauld. Jėzaus Nazariečio pėdomis. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006. – 120 p.

Pastaraisiais metais vėl susidomėta Šarliu de Fuko, imta rimtai tyrinėti jo gyvenimą bei veiklą. Daugelis kunigų, vienuolių ir pasauliečių iš įvairių sluoksnių bei rasių semiasi iš jo dvasinio atsinaujinimo malonės.

Sesuo Jėzaus Ona savo knygoje, remdamasi biografijos duomenimis, apžvelgia dvasinę kelionę to, kuris tėvo Juveleno (Huvelin) žodžiais tariant, „religiją pavertė meile“. Autorė įvairiuose brolio Šarlio gyvenimo etapuose (1858–1916) atskleidžia išryškėjusį evangelinį radikalumą. Knygos puslapiuose randame pasakojimą ir dvasines išvalgas, kurios parodo, kaip šis Kristaus sekėjas savo patraukliu nuotykiu gali daugeliui padėti vėl atrasti Evangeliją.

Nūdien Bažnyčia oficialiai pripažino Šarlio de Fuko dorybių herojiškumą ir 2005 m. paskelbė jį palaimintuoju. Brolio Šarlio atvirumas kontempliacijos bei maldos keliui yra būtinas krikščioniškojo gyvenimo autentiškumui ir nubrėžia naują evangelizacijos kryptį ne į triumfuojantį, bet į nuolankų, nuoširdų, paprastą ir brolišką suartėjimą.

Šia sesers Jėzaus Onos knyga galima mėgautis mažais gurkšneliais, kaip gero vyno taure, tad ji turi neįkainojamą vertę ir yra visiems prieinama.

2005 m. lapkričio 13 d. popiežius Benediktas XVI Šarį de Fuko paskelbė palaimintuoju.

AKLasis BARTIMIEJUS

30 eilinis sekmadienis (B)

Mk 10, 46–52

Šio sekmadienio Evangelija pasakoja apie vieną nelaimingą aklą žmogų. Tai proga prisiminti mūsų laiko akluosius. Medicina, kad ir labai pažangi, dar nepajėgia padaryti stebuklų, ir aklų žmonių yra labai daug. Aplink mus galime pamatyti tūkstančius nematančių žmonių. Dar nuostabiau tai, kad jų akys sveikos. Kuo reiškiasi tas jų aklumas? Pirmiausiai prie tokių aklųjų priskirtini tie apakėliai, kurie nemato svetimų ašarų. Verkia žmona, verkia vaikai, jiems tai nėra motais. Jie verčiau iš namų išeina. Kur jie eina? Gal į parduotuvę vaikams duonos nupirkti? O ne, kišenėje dar keli litai, galima gauti kai ko malonesnio negu duona. Vaikai paverks ir užmigs... Kita aklumo rūšis reiškiasi tuo, kad nemažai žmonių nemato bažnyčios. Bet kurgi jie ją matys, būdami užsiėmę: jie jau sėdi prie kitokio altoriaus. Tai aplaistytas stalas. Vietoje kryžiaus – butelis, vietoje žvakelių – stikliukai. O smilkytuvus nereikalingas: dūmų pakanka. Kai šie maldininkai gerai įkaista, žiūrėk, jau ir giesmė ima megzti. Nereikia nei vargonų! Tik šventų žodžių čia neišgirsi.

Mieli tikintieji, matome, kokio esama baisaus aklumo pasaulyje ir brangioje Lietuvoje. Laimingas aklasis Bartimiejus, kad savo gyvenimo kelyje susitiko Kristų. Tiesa, jis jo nematė akimis, bet girdėjo ausimis, gal nujautė širdimi. Išgirdęs, kad Jėzus eina pro šalį, jis balsu kreipėsi: „Jėzau, Dovydo sūnau, pasigailėk manęs“. Laimingas esi, Bartimiejaui, suradęs visų ligų gydytoją. Ką galėtum patarti tiems, kurie, turėdami sveikas akis, šviesos nemato? Kad praregėtų, kad išvystų artimųjų ašaras, kad pamatytų bažnyčių bokštus, išgirstų varpus, kviečiančius atnašauti amžinąją Viešpaties auką. Kad žmogus matytų, reikia ne tik sveikų akių, bet ir šviesos. Reikia šviesos, kuri apšviestų tiek regimąjį, tiek ir aną, nematomą pasaulį, kuriame gyvena pasaulio Kūrėjas, be kurio mus gautų amžina tamsa.

Ateinantį šeštadienį eisime į kapines, puošime savo tėvų, kitų mums brangių žmonių kauburėlius chrizantemomis. Bet ar sugebėsime pažvelgti giliau, perskrosti žemės sluoksni, perskrosti net karsto lentas ir pamatyti mylimą veidą? O varge, kas liko iš to mylimo veido? Tik kaukolė su akiduobėmis. Nejaugi ir aš toks būsiu? Pasilenk prie motulės kapo ir klausk, kuo galėtum jai padėti. Gal maldomis, gal Mišiomis? Įsiklausyk į jos žodžius, ji klausia: ar neužmiršai, vaikeli, poterių, Dievo įsakymų, ar nepraeini sekmadienį pro bažnyčios duris jų nepravėręs? Šiandieną prisiminti šviesos gražinimo stebuklą, nebijokime savęs paklausti, kas yra šviesa. Ar mūsų akys neužtemusios? Iš tiesų anais nepalankiais laikais daugelis vienaip ar kitaip buvome atplėšti nuo Bažnyčios. Mums atrodė, kad tai tik laikinas reiškinys. Atgausime laisvę ir visi vienu balsu užtrauksime: „Lietuviais esame mes gimę“. Deja, kartą netekę šviesos, išmokome gyventi kaip kurmiai – tamsoje. Svarbu, kad žemėje yra riebių kirminų.

Kai nušvito laisvės rytas, atrodė, ledai ir sniegai nuplauks, lietus nuplaus mūsų žemelę ir vėl ji taps šventa. Jau 15 metų, kai šviečia laisvės saulė, o žmonės vis dar tarsi kurmiai rausiasi: kad daugiau, riebiau pagriebt, užpult, neatiduoti, kitą sunaikinti, sumindžiot, suniekinti, sutrypt, pažeminti, valdyti.

Kada praregės mūsų tautos bedvasiai kurmiai? Kada paliks kurmiarausius ir sužinos, kad yra pasaulyje šviesa: „Šviesa šviečia tamsybėje, bet tamsybė jos neapėmė“.

Turime vieną dieną, kurią reikėtų pavadinti Solidarumo diena. Tai – Visų Šventųjų šventė. Tą dieną dvasia vienijamės ne tik su gyvaisiais, bet ir su mirusiais. Galime didžiuotis savo tautos mirusiais: kiek kankinių, kiek motinų ir tėvų, kurie išsaugojo šviesą ir mums paliko kaip brangų tikėjimo paveldą!

Žiūrėdami į tūkstančius degančių žvakelių, klausime, ar mūsų akys neaptemusios, ar mato jos šeimą, bažnyčių bokštus, tabernakulį, šventą klausyklą, kryžių...

Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį,
Kur mūsų sodybos, kur bočių kapai;
Juk tėviška tavo malonė daug gali;
Mes tavo per amžius vargingi vaikai.

Parengė V. S.

AMŽINASIS GYVENIMAS

Visi Šventieji
Mt 5, 1–12

Kiekvienais metais lapkričio pirmąją mintimis persikeliamo į pomirtinį pasaulį. Modernusis žmogus, apsuptas civilizacijos gėrybių, apie jį vis rečiau susimąsto. Susirūpinęs šio pasaulio reikalais, jis turi vis mažiau laiko susimąstyti apie gyvenimo prasmę. Kokia prasmė jam rūpintis amžinybe, jeigu jo sąmonėje nebeliko ne tik pomirtinio gyvenimo, bet ir paties Dievo. Neseniai ir mūsų šalyje buvo žadama įgyvendinti rojų ne kažin kur danguje, bet žemėje. Šiandien, po nesėkmingų pastangų sukurti žemiškąjį rojų, svajojam apie vieningą Europą, kurioje klestės gerovė. Taip ir neturime laiko pagalvoti, kas gi laukia čia pat – gal po dešimties, o gal po vienerių metų. Kad ir kas būtų, bet šį pasaulį reikės palikti ir iškeliauti anapus. Pasaulyje keičiasi kartos, vieni išeina, kiti ateina, tačiau amžinojo gyvenimo klausimas išlieka. Net ateistai ir laisvamaniai mirties akivaizdoje susirūpina savo likimu. Ką kalba apie amžinąjį gyvenimą Šventasis Raštas? Antroje Makabiejų knygoje pamaldi motina kankinamiems savo sūnums sako: „Nežinau, kaip atėjote į gyvenimą mano įsčiose. Ne aš daviau jums gyvastį, ne aš suteikiau jums gyvybės alsavimą, ne aš daviau jūsų sąnariams išvaizdą. Kadangi pasaulio Kūrėjas suteikė kiekvienam išvaizdą ir nustatė visų daiktų pradžią, jis savo gailėstingumu duos jums vėl gyvastį ir gyvybės alsavimą“ (2 Mak 7, 22–23). Visi septyni broliai su savo motina mirė kentėdami, bet turėdami tvirtą prisikėlimo viltį. Išminties knygos autorius tiki, kad „teisiųjų sielos yra Dievo rankoje“ (Išm 3, 1). „Viešpats bus jų karalius amžinai. Kas juo pasitiki, supras tiesą, ištikimieji patirs jo meilę, nes malonė ir gailėstingumas laukia jo šventųjų“ (Išm 3, 9). Įsikūnijęs Dievo Sūnus nieko kito netroško, kaip tik žmonių laimės. Tam jis Dievo siūstas. Pasak Kristaus: „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepažūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą“ (Jn 3, 16). Jėzus nuolat pabrėžia nepalyginamą amžinojo gyvenimo vertę. Verčiau netekti rankos, kojos ar akies, kad tik laimėtum amžinąją laimę (plg. Mk 18, 8–9).

Šv. Paulius mūsų pomirtinį gyvenimą vadina amžiniais namais: „Mes žinome, kad, mūsų žemiškosios padangės būstui suirus, mūsų laukia Dievo pastatas, ne rankomis statyti amžinieji namai danguje“ (2 Kor 5, 1). Ką žinome apie tuos amžinuosius namus? Nedaug tegalime apie juos pasakyti. Juk tai Dievo regėjimas veidas į veidą. Deja, šiame pasaulyje Dievą tegalime pažinti tik tikėjimo akimis. Net šv. Paulius, turėjęs ypatingų regėjimų, prisipažįsta, kad yra bejėgis ką nors pasakyti apie tai, ką „Dievas paruošė jį mylintiems“ (1 Kor 2, 9). Šv. Raštas apie pomirtinę dangaus būseną kalba žemiškais vaizdais. Vienas toks pomirtinės laimės įvaizdis yra miestas. Pasak Laiško žydams autoriaus, „Čia mes neturime išliekančio miesto, bet ieškome būsimąjo“ (Žyd 13, 14). Šv. Jonas savo vizijoje jau mato Dievo mums rengiamą miestą: „Ir išvydau šventąjį miestą – naująją Jeruzalę, nužengiančią nuo Dievo; ji buvo išsipuošusi kaip nuotaka savo sužadėtiniui. Ir išgirdau galingą balsą, skambantį nuo sosto: „Štai Dievo padangtė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais. Jis nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; ir nebebus mirties, nebebus liūdesio nei aimanos, nei sielvarto, nes kas buvo pirmiau, tas praėjo“ (Apr 21, 2–4). Ar tai ne nuolatinė žmonių svajonė gyventi gražiam mieste, turėti patogų butą, naudotis visais miesto teikiamais patogumais ir pramogomis? Dievas mums rengia tą nuostabų miestą, kuriame nebebus nei skausmo, nei mirties, vien neapsakoma laimė.

Kitas dažnai Šv. Rašte aptinkamas pomirtinio gyvenimo įvaizdis – puota. Pranašas Izaijas skelbia: „Kareivijų Viešpats surengs šiame kalne visoms tautoms puotą su skaniausiais valgiais“ (Iz 25, 6). Prisiminkime dešimtį mergaičių, kurios buvo pakviestos dalyvauti vestuvių puotoje. Penkios paikšios nepasirūpino savo žiburiams alyvos ir į puotos salę nepateko. Koks skausmas ir nusivylimas! O kokios laimingos protingosios mergaitės, kurios pasirūpino alyvos ir dabar sėdi prie vestuvių puotos stalo! Apreiškimo knygoje kalbama apie Avinėlio vestuves. Gausinga minia kviečia džiaugtis: „Aleliuja! Užviešpatavo mūsų Viešpats Dievas, Visagalis. Džiūgaukime ir linksminkimės, ir duokime jam garbę! Nes prisiartino Avinėlio vestuvės ir jo nuotaka pasirengusi“ (Apr 19, 6–7). Šiandien pirmajame skaitinyje girdėjome kupinus vilties žodžius: „Paskui (aš Jonas) regėjau: štai milžiniška minia, kurios niekas negalėjo suskaičiuoti, iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų. Visi stovėjo priešais sostą ir Avinėlį, apsisiautę baltais apsiaustais, su palmių šakomis rankose“ (Apr 7, 9). Viešpatie, dažnai girdime, kad į Avinėlio puotą nepateks nieko, kas sutepta. Ar galiu tikėtis dalyvauti tavo vestuvių puotoje? Bet iš kur danguje toji „milžiniška minia, kurios niekas negalėjo suskaičiuoti“? Štai girdžiu tavo atsakymą: „Jie atėjo iš didžio sielvarto. Jie išplovė savo apsiautus ir juos išbaltino Avinėlio krauju“ (Apr 7, 14). Sustokime prie šių žodžių – kiek juose vilties! Ar gali būti toks apsiaustas, kurio nepajęgtų nuplauti Avinėlio kraujas? Vis dėlto, Viešpatie, negaliu užmiršti Paskutinio teismo ištarmės: „Iš tiesų sakau jums: kiek kartų taip nepadarėte vienam iš šių mažiausiųjų, nè man nepadarėte“ (Mt 25, 45). Šiandien meldžiu už save ir savo mirusiuosius artimuosius. Priimk, Viešpatie, mano atgailos pastangas, išbaltink mano apsiaustą, duok man pergalės palmę, kad su visais tavo atpirktaisiais galėčiau giedoti garbės himną amžinajai Meilei.

Parengė V. S.

Kardinolo A. J. Bačbio kalba prelado Mykolo Krupavičiaus minėjime Seime

2006 09 21

Gerbiamosios ir Gerbiamieji,

Praeities visuomenininkų, valstybės vyrų minėjimai prasmingi tokiu mastu, koku padeda suvokti mūsų pačių apleistus darbus ir prigesusį idealizmą. Mokytojo, kunigo, ministro, profesoriaus ir politinio emigranto Mykolo Krupavičiaus biografija žymi praėjusio amžiaus viešojo gyvenimo viršūnes. Ji yra ir vienas akivaizdžiausių liudijimų apie Bažnyčios, dvasininkijos pastangas kurti Lietuvoje krikščioniškais socialiniais principais grindžiamą visuomenę. Kitaip tariant, visuomenę, kuri remiasi ne tik teisėtumu, bet ir teisingumu. Visuomenę, kurioje bendrasis gėris, rūpinimasis silpniausiais keliamas aukščiau už grupinius, partinius ir ypač asmeninius interesus.

Būtent asmeninių tikslų atsisakymas, nuolankus atsidavimas vyresybės sprendimams palydėjo Dvasinės akademijos absolventą valstybininko keliu. Tas kelias vedė į Valstybės Tarybos talkininkus, partijos pirminkus, Atkuriamojo Seimo lyderius ir vyriausybės narius. Dar 1928 m. duodamas interviu „Rytui“ Krupavičius teigė: „Į politikos darbą įėjau ne tik be noro, bet ir prieš savo norą“, vyskupo pasiūstas. Episkopatui paraginus kunigus pasitraukti iš politinių postų, krikščionių demokratų vadovas tai nedelsiant padarė. Tokia laikysena buvo vienybės su Bažnyčia pagrindas. Vienybės, kuri leido Krupavičiui būti tikram dėl supratimo ir palaikymo imantis sudėtingų socialinių sprendimų. Vienybės, kuri neišivaizduojama be deraimo paklusnumo ir, matyt, todėl apleista mūsų dienų krikščionių politika.

Reliatyvistiniai dabartinių istorikų metodai duoda peno patiems įvairiausiems svarstymams apie Krupavičiaus įgyvendintą Lietuvos kaimo pertvarką. Tačiau dėl to nenublanks jos pozityvi reikšmė. Krikščioniškai suvokdamas valstybinę veiklą kaip kolektyvo darbą, Krupavičius gynėsi, kad ne jis ar koks kitas pavienis asmuo yra žemės reformos architektas. Vis dėlto didžioji socialinė permaina buvo ir tyrėjų, ir visuomenės susieta su jo vardu. Asmeniškai Krupavičius, jį palaike vyskupai Karosas bei Karevičius buvo skundžiami Apaštalo Sostui. Tačiau jie įstengė įrodyti – pasiremdami autoritetingais teologijos veikalais, kad Lietuvos žemės reforma moraliniu požiūriu nesikerta su Bažnyčios skelbiama nuosavybės samprata.

Krupavičiaus sumanymai, greta socialinių, ekonominių, tautinių aspektų, bylojo apie vieną nuostatą, ku-

rios stinga ir šiandienei Lietuvos valdžiai, ir daugeliui žurnalistų, ir pačiai visuomenei. Žemės reformos planas išreiškė didelį pasitikėjimą savo tautos vaikais, jų darbštumu, jų gebėjimu prisiimti atsakomybę ir savarankiškai dirbti bei kurti net pradėjus nuo nulio. Atsiminimai, kaip prel. Krupavičius vadovavo Žemės ūkio ministerijai, galėtų būti ir šiandien įteikiami pasiskaityti visiems skiriamies ministrams, nes tai puikus didelio pasitikėjimo pavaldiniais ir griežto principingumo derinys.

Su kaimo permainomis sietas viltis Krupavičius yra išreiškęs drąsiais vaizdiniais. „Svajojau, – rašė jis, – kaip iš tolo raudonuos lietuviškas kaimas“. Tai buvo svajonė apie turtingas mūrines sodybas, gerokai besiskirianti nuo poezijos įtvirtinto šiaudais dengtų bakūžių vaizdo. Tai buvo modernaus, nuo miesto gerove neatsiliekančio kaimo vizija, kuri ir šiandien dar nėra tapusi tikrove. Viena iš priežasčių – apeinamas Krupavičiaus diegtas krikščioniškas nuosavybės supratimas: „kas daugiau turi, tas privalo daugiau duoti“, labiau prisidėti prie visuomenės gerovės.

Kai kalbama apie žemės reformą, paprastai minimi nepriklausomybės kovų savanoriai. Tačiau Krupavičiaus projekte buvo numatyta, kad pirmieji pretendentai į sklypus – tie bežemiai, kurių tėvų laukai buvo konfiskuoti dar po 1861 m. Šiuo sprendimu jauna valstybė liudijo turinti gyvą istorinę atmintį. Tokios atminties šiandien kartais pristinga, kai vengiama atkurti, pavyzdžiui, religinių bendrijų teises, kurias atėmė visos ankstesnės antilietuviškos valdžios.

Istorinės atminties bei grynojo politinio veikimo principų Krupavičius laikėsi ir išėivijoje – skausmingai, ne visada sėkmingai telkdamas išėivius į bendruomenę, į darbą pavergtos tėvynės labui. Kartais bemaž niūrus atkaklumas leido Krupavičiui formuluoti tokį uždavinį: „Neleisim bolševikų okupacijai įgyti išėisenėjimo teisę į mūsų tėvynę“. Kiek besitęstų sovietų valdžia, ji netaps legitimi, jei tik bus nuosekliai ir garsiai vadinama tikroju – okupacijos – vardu. Ir šiandien matome, kaip tenka grumtis su Rytų kaimynais dėl kai kurių tariamai išėisenėjusių teisių, o tai patvirtina, kokia pagrįsta buvo ilgamečio VLIK-o pirmininko pozicija.

Noriu čia pasidalyti ir dviem asmeninių prisiminimų apie Krupavičių nuotrupom. Po kunigystės šventimų lankiausi Amerikoje. Ten su vienu kitu autoritetu tariausi, ar imtis sielovados darbo lietuvių bendruomenėse, ar stoti į Šventojo Sosto diplomatijos akademiją. Jau apsisprendęs ir grįžęs prie mokslų Romoje, 1962 m. gruodį gavau prelado laišką, kurį drįsiu beveik išėisai pacituoti:

„Mielas Brolau,

Po gero prasivėdinimo įvairiose valstybėse ir kontinentuose vėl sėdai prie mokslų galvosūkių. Iš savo

praktikos žinau, kad po atostogų pirmomis dienomis knyga nelabai patrauklus dalykas, kol neišgaruoja atostoginės nuotaikos ir išpūdziai. Lankydamas amerikoniškas žemes, palikai gero išpūdzio. Pasirodė geru visuomenininku ir žodžio valdytoju. Bravo. Diplomatiui tai pravers. [...] Sveikas, pajėgus greitai sėkmingai savo studija[s], tapk nuncijum, o paskui nepriklausomas Lietuvos kardinolu. Tepadeda Tau Dievas. Tavo – Mykolas Krupavičius.“

Užuot sakęs, kad prelatas turėjo pranašystės dovaną, noriu atkreipti dėmesį į jam būdingą toliaregiškumą, tikro politiko gebėjimą numatyti kelis žingsnius į priekį. Kai daugeliui rūpėjo tik tos dienos reikalai, šiuo atveju – sielovados padėtis išėivijoje, Krupavičius žvelgė į tolimesnę ateitį. Jis skatino būti pasirengusiems veiklai laisvoje Lietuvoje, nes tokia istorinė perspektyva nėra akimirkos neabejoto.

Šį įsitikinimą, kaip ir kitas svarbiausias savo nuostatas, reiškė labai atvirai, aiškiai, tiesiai. Dar iš ankstyvos vaikystės, iš Krupavičiaus pokalbių su mano tėveliais, įstrigo status, sakyčiau, kapojantis jo kalbėjimo ir bendravimo būdas. Ne vienas jį pažinojęs mini „kietą ir kampuotą“ charakterį, kuris stebėtinai derėjo su gebėjimu vienyti, ieškoti bendro sprendimo, uždegti prasmingai veiklai. Tačiau Krupavičiaus statusas be išlygų atmesdavo kompromisus, kurie kirtosi su pamatiniais principais, krikščioniškais principais. Tad ir atminkime jį kaip principingą Jaunosios Lietuvos kūrėją.

Popiežius ragino teologus išsipareigoti tiesai

Spalio 2–6 d. Vatikane vyko metinis Tarptautinės teologinės komisijos posėdis. Tikėjimo doktrinos kongregacijos prefekto kardinolo Williama Levados vadovaujama komisija nagrinėjo be krikšto mirusių kūdikių likimo klausimą. Tarptautinė teologinė komisija šia tema ateinančiais metais paskelbs dokumentą. Komisijos teologai taip pat nagrinėjo teologijos mokslo teorijos bei metodikos klausimus, svarstė prigimtinio doros įstatymo aspektus Jono Pauliaus II enciklikose *Veritatis splendor* ir *Fides et ratio*.

Susitikimo pabaigoje į komisijos narius kreipėsi popiežius Benediktas XVI ragino teologus nepasiduoti vyraujančių nuomonių diktatui. Pasak popiežiaus, teologo dorybė yra klusnumas tiesai. Teologas turi vadovautis ne žmonių lūkesčiais ar viešo pritarimo kriterijais, bet išsipareigoti tiesai.

Dokumentas apie kovą su korupcija

(KAP) Spalio 5 d. Vatikane pristatytas Popiežiškosios teisingumo ir taikos tarybos parengtas dokumentas „Kova su korupcija“, kuriame aptariamas galimas Bažnyčios indėlis kovojant su šia socialine negerove. Dokumente apibendrinamas birželio mėnesį Vatikane vykusio politikų, ekonomistų, socialinės etikos ir kitų sričių ekspertų susitikimo rezultatai. Susitikimas buvo inicijuotas kardinolo Renato Martino vadovaujamos Popiežiškosios teisingumo ir taikos tarybos.

Pasak dokumento, korupcija „trukdo siekti bendrojo gėrio, nes tam priešinasi individualistiniai kriterijai, egotistinis cinizmas ir neteisėti šališkumu grindžiami interesai“. Pasak Popiežiškosios teisingumo ir taikos tarybos teksto, korupciją įveikti padeda perėjimas nuo autoritarinių prie demokratinių visuomenių, nuo uždarytų – prie atvirų, nuo vertikalinių – prie horizontalių, nuo centralizuotų – prie tokių visuome-

nių, kuriose užtikrinamas narių dalyvavimas. Tačiau dokumente taip pat išpėjama, kad korupcijos pavojus egzistuoja taip pat atvirose demokratinėse visuomenėse.

Išvengti šių pavojų padeda Bažnyčios socialiniame mokyme siūloma „žmogiškosios ekologijos“ samprata. Jos esmė yra pagarba Kūrėjo duotoms žmogui pamatinėms, prigimtinėms ir moralinėms struktūroms.

Vatikano valstybės sekretorius išskėlė diplomatijos reikšmę ugdant taiką

(KAP, KAI) Rugsėjo 29 d. naujai pradėjęs eiti pareigas Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone pirmą kartą susitiko su Vatikane akredituotais diplomatais. Kreipdamasis į diplomatinio korpuso narius, kardinolas T. Bertone išskėlė diplomatijos svarbą ugdant taiką pasaulyje. Pasak jo, žmonės tiki, kad vyriausybių pasiuntiniai darbuosis siekdami tautų tarpusavio solidarumo, ypač solidarumo su vargstančiais ir smurto aukomis. Vatikano valstybės sekretoriaus teigimu, svarbiausi diplomatijos uždaviniai – socialinio teisingumo ir žmogaus teisių gynimas, priešinimasis karui bei ginklavimuisi, saugumo politika, grindžiama politinių, ekonominių ir socialinių struktūrų stiprinimu. Vienu svarbiausių pasaulinės diplomatijos uždavinių jis laiko pastangas mažinti vargingųjų kraštų skolas. Pasak kardinolo, diplomatai turi rūpintis pagarba žmogaus laisvei bei orumui, puoselėti pamatines teises, ypač sąžinės ir religijos laisvę.

Vatikano diplomatijos vadovas išreiškė troškimą, kad visos pasaulio valstybės turėtų akredituotus atstovus prie Šventojo Sosto. Šiuo metu Vatikanas palaiko diplomatinis santykius su 175 valstybėmis.

Vatikanas paskelbė popiežiaus kalbą Regensburge su pastabomis

(KAP, KAI) Vatikano interneto svetainėje (www.vatican.va) paskelbta

rugsėjo 12 d. Benedikto XVI kalba Regensburgo universitete su paties popiežiaus paaiškinimais. Komentare popiežius aiškiai atsiriboja nuo imperatoriaus Manuelio II citatų, pateiktų jo paskaitoje ir sukėlusią protestą islamo pasaulyje.

Regensburgo paskaitos tekste cituojami imperatoriaus Manuelio II žodžiai: „Parodyk, ką nauja atnešė Mahometas, ir atrasi tik bloga ir nežmoniška, kaip kad tai, jog jis savo skelbtą tikėjimą nurodė skleisti kalaviju“, po to sakoma, kad imperatorius „stebėtinai aštriai“ kreipiasi į savo pašnekovą musulmoną.

Pastabose popiežius Benediktas XVI aiškina šios paskaitos citatos prasmę: „Ši citata musulmonų pasaulyje, deja, buvo suvokta kaip mano asmeninės nuostatos išraiška ir todėl, suprantama, sukėlė pasipiktinimą“. Popiežius reiškia viltį, kad skaitytojai suvoks, jog „šis sakinyvis reiškia ne mano asmeninį požiūrį į Koraną, į kurį žvelgiu su šventa pagarba, derama didžios religijos šventajai knygai“. Pasak Benedikto XVI, šia citata jis norėjęs tik atskleisti esminį tikėjimo ir proto sąryšį: „Šiuo požiūriu aš pritariu Manueliui II, nesitapatindamas su jo polemika“.

Kitoje pastaboje popiežius paaiškina siekęs išryškinti mintį, jog neprotingas veikimas yra priešingas Dievui. Cituotas imperatoriaus pokalbis su Ankaros vyriausiuoju teiseju yra tarsi įvadas į šią temą.

**T. Jameso Schallio SJ
komentaras apie Benedikto XVI
kalbą Regensburgo universitete**

Spalio 3 d. agentūra *Zenit* paskelbė pokalbį su Georgetowno universiteto politinės filosofijos profesoriumi jėzuitu Jamesu Schalliu apie popiežiaus Benedikto XVI kalbą Regensburgo universitete ir reakcijas į šią kalbą. „Bažnyčios žinios“ pateikia kiek sutrumpintą pokalbio vertimą.

Regensburge Benediktas XVI išryškino krikščioniškąjį Dievo kaip Logos sampratą. Kuo Dievo kaip Logos idėja skiriasi nuo islamiškosios Dievo sampratos?

J. S.: Šventasis Tėvas pateikė pamatinį klausimą, pranokstantį diskusiją apie karą ir terorą. Jei Dievas yra *Logos*, reiškia proto norma kyla iš Dievo. Dalykai egzistuoja, nes jie turi savo prigimtį ir sumanyti būti tokie, kokie yra, nes Dievas yra tas, kas jis yra. Dievas turi savo vidinę tvarką.

Dauguma musulmonų mąstytojų mano, kad Dievas nėra *Logos*, bet „Valia“. Vadinasi, jų akimis, *Logos* „apriboja“ Alachą. Jis negali daryti visko, nes negali daryti gėrio ir blogio, negali daryti tai, kas prieštarina.

Jei norime „garbinti“ Alachą, vadinasi, turime padaryti geru tai, kas bloga, arba gėrį paversti blogiu. Tai yra galime daryti tai, kas laikoma esant Alacho „valia“, net jei tai reikštų prievartą, tarsi tai būtų „prasminga“.

Kitaip mes „apribotume“ Alacho galią. Tai popiežius turėjo omenyje kalbėdamas apie prievartos „pateisinimą“. Ši skirtinga dievybės samprata sudaro esminį skirtumą tarp krikščionybės ir islamo, tiek dievogarbos, tiek mokslo srityje.

<...>
Tomas Akviniėtis sako, kad tiesa yra „minties atitikimas tikrovė“, tai reiškia, kad tikrovė egzistuoja, ir ne mes ją padarome. Tikrovė negali būti „kitokia“ dėl mūsų valios. Taigi Dievas nustato tai, kas yra, o ne mes.

Jei mes pažįstame tiesą, kuri padaro mus laisvus, vadinasi, žinome, ką sukūrė Dievas ir kas tai yra. Mes džiaugiamės pažindami tiesą, kurios patys nesukūrėme. Mus įkvepia nuostaba dėl to, kas egzistuoja.

Jei Alachas yra grynoji valia, tuomet visa, kas yra, gali būti priešinga tam, kas yra dabar, taigi niekas iš tikrųjų nėra tai, kas yra. Visuomet gali būti kitaip.

Ar Benedikto XVI diskusija apie tikėjimą ir protą skiriasi nuo Jono Pauliaus II enciklikos „Fides et ratio“.

J. S.: Nematau didelio skirtumo. <...> *Fides et ratio* yra filosofijos gynimas. Ten taip pat pripažįstama, kad tikėjimas veda į filosofiją. Ne visos filosofijos pasiekia egzistuojančią tikrovę. Abu popiežiai sutelkia dėmesį į tai, kad tikėjimas vadovaujasi protu ir kad protas yra žmogaus neišgalvota tikrovė. Mes nepagaminome galvojančio proto. Mes jį naudojame. Neišradome nei proto, nei tikrovės.

Abiejų popiežių nuomone, filosofija įmanoma ir pasiekama kiekvienam žmogui. Tačiau jie abu pripažįsta, kad kai kurie filosofai negali apginti nei tikėjimo, nei tikrovės. Tai yra klasikinės islamo filosofijos „voliuntarizmo“ problema. Popiežius Benediktas XVI nurodė, kad tokia pat filosofija egzistuoja ir Vakaruose.

Regensburgo paskaita šiuo požiūriu buvo skirta tiek Vakarams, tiek islamui. Tie, kas pateisina abortą, vadovaujasi lygiai ta pačia filosofine nuostata, kurią popiežius išvelgė viduramžių musulmonų mąstytojuje iš Kordobos.

Benediktas XVI teigia, kad helenistinės ir hebrajiškosios minties sintezę pastebima Senojo Testamento išminties knygoje, bet visapusišką išraišką įgyja Jono evangelijoje. Kodėl ši nuostata svarbi Bažnyčiai žvelgiant į tai, ką Benediktas XVI vadina „kultūrų dialogu“?

J. S.: Tai, kad Benediktas XVI kalbėjo apie kultūrų dialogą, rodo, jog jis turėjo omenyje daugiau negu tik Vakarus ar islamą; jis siekia mintimis taip pat Kiniją ir Indiją. Popiežius aiškiai duoda suprasti, jog paliepimas apaštalui Pauliui eiti į Makedoniją buvo savaime apvaizdos nulemtas.

Panašiai kaip Jono Pauliaus II kelionė į Lenkiją Benedikto XVI lankymasis Regensburge yra apvaizdos. Jie

abu pataikė į kertinę mūsų laiko problemą. Mes pamirštame, kad popiežystė nėra tik viena iš žmogiškųjų galių, nors ji, be kita ko, yra ir žmogiška. Slėpininga, kad šiandienos pasaulis savo paties nuostabai nuolat stebi popiežystę.

Pasak popiežiaus, protas dabar taip pat yra tikėjimo elementas. Jis nemano, kad protas nustoja buvęs protu. Štai kodėl jis kaip popiežius šią kalbą skaitė kaip „paskaitą“, kurią buvo prasminga pavišinti todėl, kad ji apeliavo į protą. Ši paskaita savo esme reikalauja ne aistros, bet proto, leidžiančio suvokti, kas joje iš tikrųjų sakoma.

Kai po paskaitos islamiškąjį pasaulį sujudino audros su daugybe kaltinimų Vakarams, taip pat katalikiškiems sluoksniams, buvo aišku, kad Benedikto XVI kalboje suprasta ne tai, kas norėta pasakyti.

Paskaita nebuvo tuoj pat išversta į arabų kalbą svarbiausių musulmonų laikraščiu. Dauguma skaitė tik ištraukas iš Vakarų. Buvo pažeista akademinės paskaitos dvasia, kuria siekta perteikti tiesą apie reiškinį.

Įtariu, kad musulmonų pasaulis pradeda suvokti, ką reiškia jo nežabota reakcija į šią kalbą. Jo reakcija neparodė, esą popiežius būtų „nejautrus“ arba „įžeidžiantis“. Veikiau pasirodė, jog popiežiaus požiūris reikalavo dėmesio, o toks ir buvo jo tikslas.

Benedikto XVI kalba sulaukė ir Vakarų pasaulio kritikos; tai turėjo išgirsti jautrios daugelio musulmonų ausys. Vis dėlto kalba buvo plačiai kritikuota ir smerkta keliant klausimą dėl popiežiaus akcentuoto kultūrų dialogo prasmingumo. Ar tai reiškia, kad Benedikto XVI užmojis žlugęs?

J. S.: Mano nuomone, Benediktas XVI nebuvo nustebintas tų reakcijų. Įtariu, kad būtent ši neprotinga reakcija taip išryškino jo akcentavimą, ir to negali paneigti joks sveikas protas. Tai buvo būtent tas akcentas, kurį reikėjo pabrėžti.

Tai galėjo iškelti ir politikai, kurie to nepadarė, nors reikėjo. Politikai kalbėjo apie „teroristus“, tarsi už to neglūdėtų pamatinė teologinė problema. Kol nebuvo išsakytas tas gilesnis dalykas, kuriam buvo skirta Regensburgo paskaita, mes buvome palikti sunkiai lemčiai.

Ši kalba yra galbūt viena iš labiausiai išlaisvinančių popiežiaus ar kieno nors kito pasakytų kalbų. Jos svarbą vis labiau įsisąmonina tie, kurie nenorėjo atkreipti dėmesį į jos tikrąjį turinį – jei jie yra nuoširdūs, – jausis sutrikę arba bus dar labiau smurtingi, jei atsisakys paklusti proto iššūkiui.

Nesuklyskime: ši kalba labiau negu bet kas kita nušvietė modernybės problemas, pagrįstas atviru arba įmanomu voliuntarizmu, skelbiančiu, jog galime keisti pasaulį, gamtą ar Dievą pagal savo valią.

Vakarų žiniasklaida dažnai ištraukdavo Benedikto XVI žodžius iš konteksto ir įsiūbavo islamistų agresijos bangas. Kaip žiniasklaidos dominuojanti kultūrinė padėtis ir priešiškas Bažnyčiai nulemia Bažnyčios galimybes dalyvauti kultūrų dialoge?

J. S.: Joks dialogas negalimas, kol esminiai proto principai nėra garantuojami tiek teoriškai, tiek praktiškai. Chestertonas atkreipė dėmesį, kad tie, kurie ima pulti Bažnyčią dėl vienos ar kitos priežasties, dažniausiai baigia tuo, kad puola ją dėl bet kokios priežasties. Proto puolimas arba atsisakymas priimti tiesą, kad Dievas yra *Logos*, rodo, kad Bažnyčia yra teisi dėl intelekto ir jo sąlygų. Mes neturime garantijų, kad protas bus laisvai priimtas.

Von Balthasaro teigimu, buvome įspėti, kad esame pasiūsti tarp vilkų. Būtume naivūs manydami, jog Kristus klydo įspėdamas mus dėl to, kad pasaulis mūsų nekės už tai, kad laikomės *Logos* ir jo nustatytos dalykų tvarkos.

Tačiau Benediktas XVI yra teisus. Jis atkreipė pasaulio piliečių dėme-

sį, kad jie taip pat atsako už tai, kaip jie naudojami protu, arba už tai, kad juo nesinaudoja. Niekas kitas to negalėjo padaryti. Pasaulis neįvertino Benedikto XVI, nes jis nesuvokia jo gebėjimo užčiuopti pačią intelekto dalykų šerdį.

Europos nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai konferencija

Rugsėjo 28 – spalio 1 d. Romoje surengta metinė Europos valstybių nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai konferencija. Kartu vyko konferencija „Kur link eina Europa: kultūros, tautos, institucijos“, organizuota Romos Vikariato kartu su Italijos ministrų tarybos kabinetu bei Romos LUMSA universitetu. Pastaroji buvo skirta Europos universitetų dėstytojams.

Universitetų kapelionų susitikime nagrinėti bendri Europos universitetų pastoracijos tikslai ir uždaviniai, aptarta penktosios Europos universitetų dienos, kuri vyks 2007 m. koovo 10 d., svarba, pristatytas tarptautinis Europos universitetų dėstytojų kongresas, vyksiantis 2007 m. birželio 21–24 d. Romoje. Konferencijoje dalyvavo nacionaliniai delegatai iš 24 Europos šalių. Konferenciją pasveikino Vatikano valstybės sekretorius kard. Tarcisio Bertone, popiežiaus vikaras Romos miestui kard. Camillo Ruini, CCEE delegatas universitetinei sielovadai vysk. Cesare Nosiglia, CCEE generalinis sekretorius mons. Aldo Giordano.

Pranešimus skaitė Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas kardinolas Zenon Grocholewski, Europos universitetinės sielovados komiteto vadovas mons. Lorenzo Leuzzi, profesorai iš Ispanijos ir Vokietijos universitetų.

Visų pranešėjų pagrindinė mintis buvo ta, jog Europos Sąjunga šiuo metu išgyvena savo „kultūrinę naktį“, iš kurios išeiti yra būtinas Dievas. Ne bet koks Dievas, o nukryžiuotas ir prikeltas iš numirusių, t. y. krikščionių Išganytojas ir Mesijas

Jėzus Kristus. Tik tokiu būdu Europa, pereidama per savo „tamsiąją naktį“ su Kristumi, gali sulaukti „šviesaus rytojaus“ – savo prisikėlimo ryto vėlgi su Jėzumi.

Europos ateitis priklauso nuo bendro visuomenės auklėjimo lygmens, nuo jos krikščioniškosios kultūros. Tą kultūrą ypatingu būdu turėtų skleisti universitetai. Šiandien nebesiginčijama, jog jauno žmogaus ugdymas aukštosiose mokyklose turi būti ne vien tik profesinis, bet ir giliai žmogiškas, aiškiai atskleidžiant vertybes ir prioritetus. Šiandienų iššūkių akivaizdoje Bažnyčios vaidmuo – taigi ir universitetinės sielovados – būtų išsaugoti žmogaus asmens orumą, teises bei pareigas. Šiuo metu universitetinės sielovados pagrindinės užduotys šios: iki 2009 metų sukurti bendrą Europos universitetų kapelionų tinklą; įtvirtinti akademinėje kultūroje teigiamą santykį tarp tikėjimo ir proto, tarp religijos ir visuomenės, apskritai tarp Rytų ir Vakarų kultūrų; šiandienos universitetų siūlomose studijų programose būtina ir teologinė Evangelijos žinia apie Dievą, žmogų ir pasaulį.

Akademinė sielovada kviečia atsisukti į žmogų kaip į didžiulę vertybę Dievo akyse. Mūsų epochoje ypač svarbu rasti nesavanaudišką būdą kurti humanistinę žinių visuomenę, kur etika būtų svarbesnė už techniką, asmuo – už daiktus, dvasiniai principai – už materialiuosius.

-kar-

Nauji leidiniai

Clive Staples Lewis. Kančios problema. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006. – 160 p.

Kad ir kokia būtų jūsų gyvenimo filosofija, kada nors teks ją išmėginti, susidūrus su kančia ar pačiam ją patyrus. Jei Dievas yra, kodėl žmonės ir gyvūnai turi kentėti? C. S. Lewisas su didžiule užuojauta ir be galo įžvalgiai imasi išnarplioti šią painiavą, suteikdamas skaitytojui viltį, pasitelkdamas išmintį ir gilų žmogaus prigimties supratimą. Jis siūlo skaitytojams savo paties tvirtą įsitikinimą, kad, kai reikia išverti kančią, truputis narsos padeda labiau, negu daug žinojimo, truputis žmogiškos užuojautos – labiau negu daug narsos, o labiausiai už viską gelbsti net mažiausias Dievo meilės lašas.

Ši knyga padės daugybei žmonių naujai pažvelgti į tai, kas jiems iki šiol atrodė savaime suprantama ir atvers galimybes, apie kurias anksčiau nebūtų nė pagalvoję.

Roberta C. Bondi. Melstis ir mylėti. Pokalbiai apie maldą su ankstyvąja Bažnyčia. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006. – 209 p.

Paulius mums sako: „Nepaliaujamai melskimės“. Ką reikia šie Pauliaus žodžiai, ir kaip mums derėtų melstis? Dykumoje gyvenę ankstyvosios Bažnyčios Tėvai ir Motinos manė, kad teisingus atsakymus į šiuos klausimus lemia juos užduodančio asmens poreikiai bei asmenybės bruožai.

Ši knyga parašyta visiems norintiems melstis, tačiau nežinantiems kaip, besimeldžiantiems, tačiau šiuo atveju stokojantiems tikrumo, bei visai patenkintiems savo malda, tačiau trokštantiems ją išgyventi giliau.

Autorė perteikia naują maldos sampratą, dalijasi ankstyvosios vienuolystės pradininkų apie maldą bei krikščioniškąją meilę išsakytomis mintimis.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2006, „Bažnyčios žinios“